



با مرحله

سند توسعه اشتغال و سربایه گذاری استان زنجان

گذارش موضوع بخش ۵ از مرحله دوم شرح خدمات مشاور مادر

سند سگنهای توسعه اشتغال و سربایه گذاری در استان برای دوران برنامه پنجم توسعه (۱۳۹۰-۱۳۹۴)

(آموزش عالی استان زنجان)

ویرایش سوم

محترم: جهاد انگلیزی و احمد استان زنجان

مدیر اجرایی: محمد عباسی

مدیر علمی: علی نصیری اقدم

به کاران: یتیم راغبی، سیده شاطری، شادی روشن موعظ

فهرست مطالب

صفحه	موضوع
	پیشگفتار ۱
۱	۱- نقش قانونی (مأموریت‌ها و وظایف) دستگاه در توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصاد ۳
۲	۲- مستندات تنظیم برنامه توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاه (اسناد بالا دست) ۴
۴	۴-۱- چشم‌انداز بیست ساله ۴
۵	۴-۲- استراتژی مدون دستگاه در افق چشم‌انداز ۵
۵	۴-۳- برنامه چهارم توسعه ۵
۹	۴-۴- سیاست‌های اجرایی - ابلاغی مقام رهبری ۹
۱۰	۴-۵- قانون برنامه پنجم توسعه ۱۰
۱۷	۴-۶- سند ملی توسعه استان ۱۷
۳	۳- ارزیابی تحول رشد اقتصادی، بهره‌وری نیروی کار، اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم توسعه ۱۸
۱۸	۳-۱- ارزیابی تحول رشد اقتصادی و بهره‌وری نیروی کار در فعالیت‌های تحت پوشش دستگاه (اعم از فعالیت‌های تحت تصدی و نظارت) و مقایسه آن با اهداف برنامه‌های فوق ۱۸
۱۸	۳-۲-۱- ارزیابی تحولات رشد اقتصادی در بخش آموزش عالی بر اساس ارزش افزوده ۱۸
۲۰	۳-۲-۱-۳- ارزیابی تحولات رشد اقتصادی در بخش آموزش عالی بر اساس ارزش ستانده ۲۰
۲۱	۳-۲-۱-۳- ۳- تحلیل بهره‌وری نیروی کار در بخش آموزش ۲۱
۲۲	۳-۲-۳- ارزیابی تحول اشتغال و سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های تحت تصدی دستگاه و مقایسه آن با اهداف برنامه‌های فوق ۲۲
۲۲	۳-۲-۲-۳- ارزیابی تحولات اشتغال در بخش آموزش ۲۲
۲۶	۳-۲-۲-۳- ارزیابی تحولات سرمایه‌گذاری در بخش آموزش ۲۶
۴	۴- ارزیابی سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم توسعه ۲۷
۵	۵- تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای اشتغال در بخش‌های تحت تصدی و نظارت دستگاه به منظور تعیین مزیت‌های نسبی و رقابتی بخش‌های تولیدکننده کالاهای و خدمات قابل مبادله در بازار ۲۸
۲۸	۵-۱- نقاط قوت ۲۸
۲۹	۵-۲- نقاط ضعف ۲۹
۲۹	۵-۳- فرصت‌ها ۲۹
۳۰	۵-۴- تهدیدهای ۳۰
۳۰	۶- تعیین اهداف کمی دستگاه در دوران برنامه پنجم ۳۰
۳۰	۶-۱- هدف گذاری رشد اقتصادی به تفکیک فعالیت‌های تحت پوشش دستگاه ۳۰
۳۰	۶-۲- جدول ۱۹. پیش‌بینی هدف‌گذاری رشد اقتصادی در بخش آموزش ۳۰
۳۱	۶-۲-۶- هدف گذاری بهره‌وری نیروی کار به تفکیک فعالیت‌های تحت پوشش دستگاه ۳۱

۳-۶- برآورد اشتغال به تفکیک بخش‌های عمومی، خصوصی و تعاونی در فعالیت‌های تحت پوشش دستگاه با توجه به اهداف فوق.....	۳۱
۷- راهبردهای اساسی اشتغال دستگاه در دوران برنامه پنجم	۳۲
۸-۱- تحول در آموزش و ارتقای ظرفیت‌های آموزشی متناسب با تقاضای بازار کار	۳۲
۸-۲- تحقیقات و پژوهش‌های کاربردی در حوزه اشتغال و سرمایه‌گذاری	۳۳
۸-۳- بهبود ارتباط میان حوزه صنعت و دانشگاه	۳۳
۸-۴- ایجاد قطب‌های تخصصی در دانشگاه‌های استان	۳۴
۹- برنامه دستگاه برای سازماندهی و اجرای طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش عمومی، خصوصی و تعاونی	۳۵
۹-۱- طرح‌های زودبازده بخش خصوصی و تعاونی	۳۵
۹-۲- طرح‌های سرمایه‌گذاری استانی و ملی استان زنجان در بخش تحصیلات تكمیلی	۳۶
۹-۳- مأخذ: معاونت برنامهریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور	۳۶
۹-۴- طرح‌های سرمایه‌گذاری جدید شناسایی شده و قابل شناسایی و برنامه دستگاه برای پیشبرد آنها	۳۶
۹-۵- برآورد سرمایه‌گذاری در دوره برنامه پنجم توسعه	۳۹
۹-۶- سرمایه‌گذاری مورد نیاز در فعالیت‌های آموزشی به تفکیک بخش‌ها	۴۰
۱۱- تأمین منابع مالی برای سرمایه‌گذاری‌های بخش عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم	۴۱
۱۲- تعهدات دستگاه برای تسهیل ایجاد اشتغال و توسعه سرمایه‌گذاری در بخش‌های خصوصی و تعاونی	۴۱
۱۲-۱- کمک‌های فنی	۴۱
۱۲-۲- آموزش	۴۲
۱۲-۳- تخصیص تسهیلات بانکی ارزان قیمت و بعضًا بلاعوض به پروژه‌های دانشجویی	۴۲
۱۲-۴- ساده‌سازی مقررات و تشریفات اداری	۴۲
۱۲-۵- سرمایه‌گذاری در پروژه‌های دانشجویی	۴۳
۱۲-۶- سرمایه‌گذاری در پروژه‌های مکمل	۴۳

فهرست جداول

صفحه

موضوع

جدول ۱. مصوبات برنامه چهارم توسعه در بخش آموزش عالی ۷	جدول ۱۰. کارکنان آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی طی سال های ۱۳۷۵-۸۸ ۲۴
جدول ۲. مصوبات برنامه پنجم توسعه در بخش آموزش عالی ۱۲	جدول ۱۱. میزان رشد اشتغال در بخش آموزش عالی استان زنجان طی سال های ۷۵ تا ۸۵ ۲۳
جدول ۳. ارزش افزوده بخش آموزش عالی به تفکیک بخش خصوصی و دولتی به قیمت ثابت ۱۳۸۶ ۱۸	جدول ۱۲. پذیرفته شدن دانشگاه و مراکز آموزش عالی در سال های برنامه سوم و چهارم توسعه به استثنای دانشگاه آزاد ۲۵
جدول ۴. نرخ رشد سالانه ارزش افزوده بخش آموزش عالی استان به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ ۱۸	جدول ۱۳. برآورد سرمایه گذاری در بخش آموزش عالی استان زنجان طی دوره ۱۳۷۹-۱۳۸۶ به قیمت های ثابت سال ۱۳۸۶ ۲۶
جدول ۵. ارزش ستانده بخش آموزش عالی به تفکیک بخش خصوصی و دولتی به قیمت ثابت ۱۳۸۶ ۲۰	جدول ۱۴. ریسک سرمایه گذاری در بخش آموزش عالی با توجه به ارزش افزوده فعالیت ۲۶
جدول ۶. نرخ رشد سالانه ارزش ستانده بخش آموزش عالی به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ ۲۰	جدول ۱۵. وضعیت شاخص های آموزش عالی استان زنجان ۲۷
جدول ۷. تحولات بهرهوری نیروی کار و رشد آن در بخش آموزش استان زنجان طی سال های ۸۶-۱۳۷۹ ۲۱	جدول ۱۶. اهداف توسعه کمی بخش آموزش عالی استان ۳۰
جدول ۸. توزیع درصد شاغلان استان زنجان در بخش آموزش در سال های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ ۲۲	جدول ۱۷. طرح های زودبازده در دست اجرا درسازمان علوم پزشکی ۳۵
جدول ۹. میزان اشتغال در بخش آموزش به تفکیک مناطق شهری و روستایی در سال ۱۳۷۵ ۲۲	جدول ۱۸. پیش بینی سرمایه گذاری استانی دانشگاه و تحصیلات تکمیلی ۳۶
جدول ۱۰. میزان اشتغال در بخش آموزش به تفکیک مناطق شهری و روستایی در سال ۱۳۸۵ ۲۳	جدول ۱۹. پیش بینی سرمایه گذاری در بخش آموزش عالی استان به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ ۴۰
جدول ۱۱. میزان رشد اشتغال در بخش آموزش عالی استان به تفکیک مناطق شهری و روستایی از سال ۷۵ تا ۸۵ ۲۳	جدول ۲۰. سرمایه گذاری بر حسب فعالیت های عمده اقتصادی در دوران برنامه پنجم توسعه به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ ۴۱
جدول ۱۲. کارکنان آموزشی تمام وقت و حق التدریسی دانشگاهها و مراکز آموزش عالی به استثنای دانشگاه آزاد طی سال های برنامه سوم و چهارم ۲۳	جدول ۲۱. سرمایه گذاری بر حسب فعالیت های عمده اقتصادی در دوران برنامه پنجم توسعه به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ ۴۰
جدول ۱۳. کارکنان آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی طی سال های ۱۳۷۵-۸۸ ۲۴	جدول ۲۲. سرمایه گذاری مورد نیاز در برنامه پنجم استان به تفکیک گروه های عمده فعالیت و بخش مجری به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ ۴۱

فهرست نمودارها

صفحه

موضوع

نمودار ۱. بررسی روند رشد ارزش افزوده بخش آموزش عالی استان به قیمت ثابت ۱۳۸۶	۱۹
نمودار ۲. بررسی روند رشد ارزش افزوده بخش آموزش عالی استان به قیمت ثابت ۱۳۸۶ به تفکیک بخش دولتی و خصوصی	۱۹
نمودار ۳. نرخ رشد سالانه ارزش ستانده بخش آموزش عالی به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ در سطح دولتی و خصوصی	۲۱
نمودار ۴. کارکنان آموزشی تمام وقت و حق التدریسی دانشگاهها و مراکز آموزش عالی به استثنای دانشگاه آزاد طی سال‌های برنامه سوم و چهارم	۲۴
نمودار ۵. روند رشد کارکنان آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی طی سال‌های ۱۳۷۵-۸۸	۲۵
نمودار ۶. روند رشد پذیرفته شدگان دانشگاه و مراکز آموزش عالی در سال‌های برنامه سوم و چهارم توسعه به استثنای دانشگاه آزاد	۲۵
نمودار ۷. تعداد طرح‌های زودبازده در دست اجرا در دانشگاه علوم پزشکی	۳۵

پیشگفتار^۱

لازمه یک زندگی سالم، دسترسی به فرصت‌های شغلی مناسب و امرار معاش از محل درآمدهای آن است و لازمه در دسترس بودن فرصت‌های شغلی مناسب سرمایه‌گذاری است. لذا هر جامعه‌ای برای دستیابی به رشد و توسعه پایدار و رقم زدن حداقلی از رفاه برای شهروندان خود باید به الزامات و پیش زمینه‌های سرمایه‌گذاری و اشتغال‌زاوی امعان نظر داشته باشد و مقدمات آن را مهیا نماید.

سند توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری استان زنجان با هدف ایجاد فضای مساعد سرمایه‌گذاری و رفع موانع کسب و کار و در نتیجه ایجاد فرصت‌های شغلی پایدار تهیه شده است. در این سند ضمن پرداختن به عملکرد گذشته استان در بازار کار و شناسایی مزیت‌های نسبی استان، نقاط قوت و ضعف و فرصت‌ها و تهدیدهای سرمایه‌گذاری در استان شناسایی شده و بر مبنای آن برنامه‌های توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری استان تدوین شده است.

در بخشی از این سند عملیاتی به نقش و جایگاه دستگاه‌ها و سازمان‌های دولتی در توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری پرداخته شده و در راستای ترسیم آن نقش و جایگاه تهیه اسناد توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاهی تهیه شده است.

این نکته به غایت درست است که وظیفه دستگاه‌های دولتی خلق فرصت‌های شغلی مستقیم نیست و نمی‌توان انتظار داشت که این دستگاه‌ها از طریق سرمایه‌گذاری و بر عهده گرفتن تصدی‌های جدید برای افراد بیکار استان شغل ایجاد کنند. لکن تهیه و تنظیم اسناد توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاهی از این حیث حائز اهمیت است که هر دستگاه در ارتباط با وظایف قانونی و فعالیت‌های تحت نظرارت و تصدی خود محورهایی را شناسایی می‌کند که بر هزینه سرمایه‌گذاری اثرگذار است و دستگاه می‌تواند با برنامه‌ریزی از دامنه آن هزینه‌ها بکاهد و بر رقابت‌پذیری فعالیت‌های اقتصادی بیفزاید.

«آموزش عالی استان زنجان» وظایف متعددی در حیطه‌های گوناگون بر عهده دارد که مهمترین سرفصل‌های آنها عبارت است از:

- آموزش دانشجویان در رشته‌های مختلف مورد نیاز استان
- برقراری روابط دانشگاهی با دانشگاه‌های داخل یا خارج از کشور از طریق قراردادهای فرهنگی و دانشگاهی
- تشکیل سمینارها و کنفرانس‌های علمی و آموزشی

^۱ در این سند به دلیل فقدان آمار و اطلاعات مورد نیاز و یا عدم موضوعیت تعدادی از بندهای شرح خدمات با ساختار آموزش عالی استان زنجان، بررسی برخی زیربخش‌های شرح خدمات از دستور کار خارج شده است.

- ترجمه و تألیف کتب و نشریات در زمینه‌های مختلف علمی
- مطالعه و بررسی و همکاری در امر طبقه‌بندی مشاغل کارکنان.
- تشخیص و تعیین رشته شغلی پست‌های سازمانی با توجه به طرح‌های طبقه‌بندی مشاغل.
- برنامه‌ریزی برای بهبود مستمر مدیریت و افزایش بهره‌وری در فرایند آموزش، تحقیق و فناوری با عنایت به شایسته‌سالاری، ابتکار، خلاقیت و افزایش مشارکت و انعطاف سازمانی.
- برنامه‌ریزی و نظارت بر طراحی، بهینه‌سازی و انطباق نظام‌های مدیریتی مناسب و مورد نیاز جهت اجرای برنامه‌های توسعه آموزش عالی

به منظور انجام وظایف برشمرده، این سازمان برخی برنامه‌ها و اقدامات اجرایی در پیش رو قرار داده است که می‌تواند نقش مهمی در بهبود محیط کسب و کار، کاهش هزینه‌های سرمایه‌گذاری و توسعه فرصت‌های شغلی ایفا نماید.

با این رویکرد، سند حاضر در ۱۲ بند به شرح زیر تنظیم شده است:

- ✓ بند نخست، بررسی نقش قانونی دستگاه در توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصاد
- ✓ بند دوم، مطالعه مستندات تنظیم برنامه توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاه (استناد بالا دست)
- ✓ بند سوم، ارزیابی تحول رشد اقتصادی، بهره‌وری نیروی کار، اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و

چهارم

- ✓ بند چهارم، ارزیابی سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در طی برنامه‌های سوم و چهارم

- ✓ بند پنجم، تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای اشتغال در بخش‌های تحت تصدی و نظارت دستگاه به منظور تعیین مزیت‌های نسبی و رقابتی بخش‌های تولیدکننده کالاها و خدمات قابل مبادله در بازار

- ✓ بند ششم، تعیین اهداف کمی دستگاه در دوران برنامه پنجم توسعه
- ✓ بند هفتم، راهبردهای اساسی اشتغال دستگاه در دوران برنامه پنجم
- ✓ بند هشتم، سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای پیشبرد اهداف توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم توسعه
- ✓ بند نهم، برنامه دستگاه برای سازماندهی و اجرای طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش عمومی، خصوصی و تعاونی

- ✓ بند دهم، برآورده سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای تحقق اهداف کمی دستگاه به تفکیک بخش‌های عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم توسعه

- ✓ بند یازدهم، تأمین مالی برای سرمایه‌گذاری‌های بخش عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم توسعه

- ✓ و در نهایت بند دوازدهم، ارایه تعهدات دستگاه برای تسهیل ایجاد اشتغال و توسعه سرمایه‌گذاری در بخش‌های خصوصی و تعاونی

۱- نقش قانونی (مأموریت‌ها و وظایف) دستگاه در توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصاد

از اهداف اساسی آموزش عالی در کشور پرورش استعدادها از طریق آموزش و پژوهش‌های علمی به منظور کمک به تجهیز و تأمین نیروی انسانی متخصص مورد نیاز کشور و همچنین ایجاد امکانات پژوهشی به منظور شناخت عوامل بالقوه ناشناخته و درجهٔ افزایش توان علمی در زمینه علوم مختلف است. از این رو می‌توان گفت آموزش عالی به طور غیرمستقیم از طریق تأمین نیروی کار مورد نیاز اشتغال و همچنین توسعه دانش فنی می‌تواند در زمینه رشد اشتغال و سرمایه‌گذاری مؤثر باشد.

در سال‌های اخیر «آموزش عالی در استان زنجان» از رشد و پیشرفت قابل ملاحظه کمی و کیفی برخوردار بوده است. در این استان دانشگاه سراسری، پیام نور، آزاد اسلامی و علمی و کاربردی و... حضور دارند و در بسیاری از رشته‌ها دانشجو می‌پذیرند.

اهم وظایف و مأموریت‌های آموزش عالی استان در خصوص بحث سرمایه‌گذاری و اشتغال به شرح زیر می‌باشد:

- آموزش دانشجویان در رشته‌های مختلف مورد نیاز استان
- برقراری روابط دانشگاهی با دانشگاه‌های داخل یا خارج از کشور از طریق قراردادهای فرهنگی و دانشگاهی
- تشکیل سمینارها و کنفرانس‌های علمی و آموزشی
- ترجمه و تألیف کتب و نشریات در زمینه‌های مختلف علمی
- تهییه و تنظیم آمارهای لازم درباره فعالیت‌ها و نیروها و عوامل موجود در دانشگاه و واحدهای تابعه به منظور اعمال نظر صحیح و منطقی در مدیریت دانشگاه.
- انجام بررسی‌های سازمانی و برآورده نیروی انسانی مورد نیاز دانشگاه با همکاری معاونت اداری و مالی.
- برنامه‌ریزی و ارائه طریق برای بهبود روش‌های انجام کار و تحول اداری و بهره‌وری.

- تهییه و تنظیم شرح وظایف واحدها و همچنین شرح وظایف پست‌های سازمانی دانشگاه و ابلاغ آنها به واحدها پس از تصویب توسط هیأت امناء.
- مطالعه و بررسی و همکاری در امر طبقه‌بندی مشاغل کارکنان.
- تشخیص و تعیین رشته شغلی پست‌های سازمانی با توجه به طرح‌های طبقه‌بندی شاغل.
- برنامه‌ریزی برای بهبود مستمر مدیریت و افزایش بهره‌وری در فرایند آموزش، تحقیق و فناوری با عنایت به شایسته‌سالاری، ابتکار، خلاقیت و افزایش مشارکت و انعطاف سازمانی.
- برنامه‌ریزی و نظارت بر طراحی، بهینه‌سازی و انطباق نظام‌های مدیریتی مناسب و مورد نیاز جهت اجرای برنامه‌های توسعه آموزش عالی.
- انجام طرح‌های مطالعاتی مربوط به اصلاح ساختار و تشکیلات سازمانی، ساختار نیروی انسانی، فرهنگ سازمانی، سیستم‌ها و روش‌های مورد عمل در دانشگاه.
- پشتیبانی، هدایت و نظارت بر فعالیت‌های بهره‌وری و تحول اداری دانشگاه.
- اجرای برنامه‌های آموزشی، کارگاه‌های آموزشی، برگزاری سمینار و گردهمائی در ارتباط با تحول اداری و بهره‌وری.

۲- مستندات تنظیم برنامه توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاه (اسناد بالا دست)

۱-۲- چشم‌انداز بیست ساله

در سند چشم‌انداز کشور به منظور تحقق رشد اقتصادی پیوسته، باثبتات و پرشتاب برای بخش آموزش عالی، اهداف و چشم‌اندازهای زیر ترسیم شده است؛

- ✓ توسعه سرمایه انسانی دانش و پایه و متخصص
- ✓ دستیابی به رتبه نخست در منطقه از تمام جهات اقتصادی و فناوری تا پایان افق چشم‌انداز
- ✓ ایجاد یک تحول بزرگ در دانشگاه‌ها و مراکز علمی و برنامه‌ریزی کشور و افزایش کارآیی بخش‌ها و دستگاه‌های مختلف به منظور افزایش رشد اقتصادی با استفاده از منابع موجود
- ✓ برخوردار از دانش پیشرفت‌هه، توانا در تولید علم و فناوری، متکی بر سهم برتر منابع انسانی و سرمایه اجتماعی در تولید ملی.

۲-۲- استراتژی مدون دستگاه در افق چشم‌انداز

در سند چشم‌انداز بخش آموزش عالی استان زنجان تصریح شده است، در راستای تحقق چشم‌انداز بیست ساله، استان زنجان در افق سال ۱۳۹۴ در ارتباط با نقش آموزش عالی به استانی پیشرو و الگویی مناسب برای توسعه سایر استان‌ها تبدیل خواهد شد و با اتکا به ارزش‌های اصیل اسلامی، فرهنگی و تدبیر مسئولان از نظر تعداد کل دانشجو جزء ۱۷ استان اول و از نظر تعداد دانشجوی تحصیلات تكمیلی جزء ۱۰ استان اول در مقایسه با سایر استان‌ها خواهد بود.

۳- برنامه چهارم توسعه

سیاست‌های کلی برنامه چهارم توسعه جمهوری اسلامی ایران در راستای توسعه و پیشرفت در زمینه آموزش عالی کشور بدین شرح است:

۱. برنامه‌ریزی برای بهبود رفتارهای فردی و اجتماعی
۲. تقویت وجود کاری و انضباط اجتماعی و روحیه کار و ابتکار، کارآفرینی، درستکاری و قناعت و اهتمام به ارتقای کیفیت تولید.
۳. ایجاد انگیزه و عزم ملی برای دستیابی به اهداف مورد نظر در افق چشم‌انداز
۴. اطلاع‌رسانی مناسب برای تحقق ویژگی‌های مورد نظر در افق چشم‌انداز
۵. اصلاح نظام آموزشی کشور شامل: آموزش و پرورش، آموزش فنی و حرفه‌ای، آموزش عالی و کارآمد کردن آن برای تأمین منابع انسانی مورد نیاز در جهت تحقق اهداف چشم‌انداز.
۶. تلاش برای دستیابی به اقتصاد متنوع و متکی بر منابع دانش و آگاهی، سرمایه انسانی و فناوری نوین.
۷. پشتیبانی از کارآفرینی، نوآوری و استعدادهای فنی و پژوهشی.
۸. بهبود معیارها و روزآمدی روش‌های گزینش منابع انسانی به منظور جذب نیروی انسانی توانمند، متعدد و شایسته و پرهیز از تنگ نظری‌ها و نگرش‌های سلیقه‌ای و غیرحرفه‌ای.
۹. دانش‌گرایی و شایسته‌سالاری مبتنی بر اخلاق اسلامی در نصب و ارتقای مدیران.
۱۰. ایجاد زمینه رشد معنوی منابع انسانی و بهسازی و ارتقای سطح دانش، تخصص و مهارت‌های آنان.
۱۱. زمینه‌سازی جذب و نگهداری نیروهای متخصص در استان‌های کمتر توسعه یافته و مناطق محروم.

۱۲. چابکسازی، متناسبسازی و منطقی ساختن تشکیلات نظام اداری در جهت تحقق اهداف چشم‌انداز.

۱۳. تحول در نظام آموزش عالی و پژوهش در موارد زیر:

۱۳-۱. افزایش بودجه تحقیق و پژوهش به ۳ درصد تولید ناخالص داخلی تا پایان برنامه پنجم و افزایش ورود

دانشآموختگان دوره کارشناسی به دوره‌های تحصیلات تکمیلی به ۲۰ درصد.

۱۳-۲. دستیابی به جایگاه دوم علمی و فناوری در منطقه و ثبت آن در برنامه پنجم.

۱۳-۳. ارتباط مؤثر بین دانشگاهها و مراکز پژوهشی با صنعت و بخش‌های مربوط جامعه.

۱۳-۴. توانمندسازی بخش غیردولتی برای مشارکت در تولید علم و فناوری.

۱۳-۵. دستیابی به فناوری‌های پیشرفته مورد نیاز.

۱۴. تحول در نظام آموزش و پرورش با هدف ارتقاء کیفی آن بر اساس نیازها و اولویت‌های کشور در سه حوزه دانش، مهارت و تربیت و نیز افزایش سلامت روحی و جسمی دانشآموzan.

۱۵. گسترش حمایت‌های هدفمند مادی و معنوی از نخبگان و نوآوران علمی و فناوری از طریق: ارتقاء منزلت اجتماعی، ارتقاء سطح علمی و مهارتی، رفع دغدغه خطرپذیری مالی در مراحل پژوهشی و آزمایشی نوآوری‌ها، کمک به تجاری‌سازی دستاوردهای آنان.

متاثر از این سیاست‌ها، انجام اقدامات زیر در قانون برنامه چهارم برای بخش آموزش عالی تعیین شده است:

۱. مطالعه و ایجاد پارک علم و فناوری در استان با هماهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۲. اختصاص مبلغ یک میلیارد ریال به مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای استان جهت خرید ۶ دستگاه خودروی آموزشی

۳. اختصاص مبلغ ۹۰ میلیارد ریال جهت پرداخت سود تسهیلات، آموزش کسب و کار، آموزش فنی و حرفه‌ای، کارورزی، فارغ‌التحصیلان دانشگاهی استان جهت مطالبات مربوط و نظارت بر تسهیلات

۴. صدور مجوز استخدام ۳۰ مریبی جهت تأمین مریبی مراکز جدید آموزش‌های فنی و حرفه‌ای استان

۵. اختصاص مبلغ ۲۵ میلیارد ریال تسهیلات به شرکت‌های تعاونی فارغ‌التحصیلان، ایثارگران و بانوان با ۱۰ درصد سهم آورده در سال ۱۳۸۷

۶. اختصاص ۱۵۰ هزار جلد کتاب مزاد بر سهمیه به استان

۷. تکمیل و تجهیز ۱۴ کتابخانه عمومی روستایی در مراکز دهستان‌ها ۲۰۰ میلیون ریال به ازاء هر کتابخانه

۸. اختصاص مبلغ ۴ میلیارد ریال به منظور کمک به فعالیت‌های فرهنگی در سال ۱۳۸۷

۹. احداث دانشکده علوم قرآنی

۱۰. مطالعه احداث آموزشکده‌های فنی حرفه‌ای پسرانه ابهر و دخترانه خرمدره و آموزشکده کشاورزی زنجان.
 ۱۱. اختصاص مبلغ ۴۰ میلیارد ریال به منظور تجهیز کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌های آموزشکده الغدیر زنجان و مدارس استان
 ۱۲. تکمیل و تجهیز ساختمان نیمه‌ تمام دانشکده داروسازی موجود در پرديس و مطالعه و احداث دانشکده جدید.
 ۱۳. مطالعه احداث ساختمان کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی زنجان در سال ۱۳۸۷.
 ۱۴. مطالعه احداث خوابگاه دانشجویی در محل پرديس در سال ۱۳۸۷.
 ۱۵. اختصاص ۱۷۸ میلیارد ریال جهت اجرای پروژه‌های آموزش عالی استان (تکمیل و تجهیز مراکز نیمه تمام دانشگاه‌های پیام نور، احداث دانشکده‌های علوم اجتماعی و مدیریت، هنر و معماری، تکمیل دانشکده کشاورزی و احداث گلخانه پژوهش و تحقیقاتی، زیست‌شناسی، زمین‌شناسی، مهندسی رایانه و IT و نقشه‌برداری و
 ۱۶. احداث خوابگاه دانشجویان مرکز تحصیلات تکمیلی علوم پایه استان در سال ۱۳۸۸
- جدول زیر مصوبات برنامه چهارم توسعه را در بخش آموزش عالی نشان می‌دهد.

جدول ۱. مصوبات برنامه چهارم توسعه در بخش آموزش عالی

ماده و تیصره	موضوع	اقدامات
۴۳ ماده	اهمیت نقش دانش و فناوری به عنوان اصلی ترین عوامل ایجاد ارزش افزوده در اقتصاد نوین	<p>الف- نوسازی و بازسازی سیاست‌ها و راهبردهای پژوهشی، فناوری و آموزشی به منظور توانایی پاسخگوئی مراکز علمی، پژوهشی و آموزشی کشور طی سال اول برنامه چهارم.</p> <p>ب- تهیه برنامه‌های جامع توسعه علمی و فناوری کشور (به ویژه فناوری با سطوح عالی علوم و فناوری روز جهانی) در بخش‌های مختلف، طی سال اول برنامه چهارم.</p> <p>ج- پیش‌بینی تمهیدات لازم به منظور بهره‌برداری حداقل از ظرفیت‌های ملی و منطقه‌ای</p> <p>د- بازنگری در ساختار و نوسازی فرآیندهای تحقیقات و آموزش علوم انسانی و مطالعات اجتماعی و فرهنگ، به منظور توسعه کیفی و حرفه‌ای شدن پژوهش در حوزه مذکور و ایجاد توانایی نظریه‌پردازی در حوزه‌های اجتماعی در سطح جهانی و پاسخگوئی به نیازهای تصمیم‌سازی در دستگاه‌های اجرائی کشور، طی سال اول برنامه چهارم.</p>
۴۵ ماده	گسترش بازار محصولات دانایی محور و دانش بنیان، تجاری‌سازی دستاوردهای پژوهشی و نوآوری و گسترش نقش بخش خصوصی و تعاونی	<p>الف- اتخاذ تدبیر لازم جهت بیمه قراردادهای پژوهشی، فنی و فعالیت‌های تولیدی و خدماتی که براساس دستاورده و نتایج یافته‌های پژوهشی داخلی انجام می‌گیرد.</p> <p>ب- حمایت از کلیه پژوهش‌های سفارشی (دارای متقاضی) از طریق پیش‌بینی اعتبار در بودجه سنواتی، مشروط به اینکه حداقل چهل درصد (۴۰٪) از هزینه‌های آن را کارفرما تأمین و تهدد کرده باشد.</p> <p>ج- توسعه ساختارها و زیربنای‌های لازم برای رشد فعالیت‌های دانایی محور در بخش دولتی و خصوصی به ویژه ایجاد و گسترش پارک‌ها و مراکز رشد علم و فناوری.</p> <p>د- کمک به تأسیس و توسعه صندوق‌های غیردولتی پژوهش و فناوری</p>
۴۶ ماده	برپاسازی نظام جامع پژوهشی و فناوری	<p>الف- ساماندهی نظام پژوهش و فناوری کشور (تا پایان سال اول برنامه چهارم) از طریق تعیین اولویت‌ها، هدفمند کردن اعتبارات و اصلاح ساختاری واحدهای پژوهشی در قالب مأموریت‌های ذیل:</p> <ul style="list-style-type: none"> - تربیت نیروی انسانی روزآمد در فرآیند پژوهش و فناوری. - توسعه مرازهای دانش.

<p>- تبدیل ایده به محصولات و روش‌های جدید.</p> <p>- انتقال و جذب فناوری.</p> <p>- پژوهش به منظور افزایش توان رقابتی بخش‌های تولیدی و خدماتی کشور.</p> <p>- انجام پژوهش‌های کاربردی درخصوص حل مشکلات کشور.</p> <p>ب- نوسازی شیوه‌های مدیریت بخش پژوهش از جمله: ایجاد شبکه‌های واحدهای پژوهش و فناوری همگن به عنوان دستگاه‌های اجرایی با مأموریت توزیع هدفدار و بهینه اعتبارات تحقیقاتی و نظارت و پایش فعالیت‌ها در زمینه‌های علمی مربوطه با تکیه بر شاخص‌های جهانی.</p> <p>ج- توسعه همکاری‌های مؤثر بین‌المللی در عرصه پژوهشی و فناوری از طریق اصلاح و ساده‌سازی قوانین و مقررات مربوطه</p> <p>ه- افزایش یکنواخت سرمایه‌گذاری دولت در امر پژوهش و فناوری به میزان حداقل دو درصد (۲٪) تولید ناخالص داخلی از محل اعتبارات عمومی دستگاه‌های اجرایی و یک درصد (۱٪) درآمد عملیاتی شرکت‌های دولتی، بانک‌ها (به استثنای سود سپرده‌های بانکی) و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و بخش غیردولتی تا پایان برنامه چهارم و سمت‌دهی سرمایه‌گذاری فوق درجهت پژوهش‌های مأموریت‌گرا و تقاضامحور</p>	
<p>برخورداری واحدهای پژوهشی و فناوری و مهندسی مستقر در پارک‌های علم و فناوری درجهت انجام مأموریت‌های محوله</p>	<p>ایجاد و توسعه شرکت‌های دانش بیان و تقویت همکاری‌های بین‌المللی</p> <p>ماده ۴۷</p>
<p>الف- اتخاذ تدبیر لازم درجهت اصلاح نظام آموزش کشور و آزمون‌های ورودی دانشگاه‌ها با توجه به سوابق تحصیلی در سال‌های دوره متوسطه و جلب مشارکت دانشگاه‌ها به منظور ارتقای توانایی خلاقیت، نوآوری، خطرپذیری و کارآفرینی آموزش گیرنده‌گان و ایجاد روحیه آموختن و پژوهش مستقل در میان نسل جوان</p>	<p>ارتقای پیوستگی میان سطوح آموزشی و توسعه فناوری، کارآفرینی و تولید</p> <p>ماده ۴۸</p>
<p>الف- اصلاح، ساده‌سازی و پیش‌بینی قوانین، مقررات و ساختارهای اجرائی ویژه برای دانشگاه‌های کشور با هدف گسترش ارتباطات علمی بین‌المللی، با دانشگاه‌ها و مراکز علمی، تحقیقاتی جهان و تسهیل مبادلات مالی و تردد دانشجویان و اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و دعوت و بکارگیری اعضای هیأت علمی و متخصصان خارج از کشور و جذب دانشجویان خارجی با اخذ شهریه تحصیلی، تأسیس شعب دانشگاه‌های خارجی طبق ضوابط وزارت‌تخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پژوهشی مجاز می‌باشد.</p>	<p>زمینه‌سازی و تربیت نیروی انسانی متخصص و متعهد، دانش‌مدار، خلاق و کارآفرین، منطبق با نیازهای نهضت نرم‌افزاری با هدف توسعه کمی و کیفی «در مأموریت‌ها و ساختار دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی برای پاسخ‌گویی به نیازهای بخش‌های مختلف»</p> <p>ماده ۴۹</p>
<p>ب- ارزیابی مستمر دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و مؤسسات پژوهشی دولتی و خصوصی توسط وزارت‌تخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پژوهشی با همکاری انجمن‌های علمی و مداخله براساس آن و سرمایه‌گذاری در علوم منتخب و تکیه بر ایجاد قطب‌های علمی براساس مزیت‌های نسبی و نیازهای آنی کشور.</p> <p>ج- بازنگری در رشته‌های دانشگاهی بر بنیان نیازهای اجتماعی، بازار کار و تحولات علمی، در راستای توسعه علوم میان رشته‌ای با تأکید بر علوم انسانی.</p>	
<p>الف- بهره‌گیری از فناوری اطلاعات در تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی و درسی کلیه سطوح و تجهیز مدارس کشور، به امکانات رایانه‌ای و شبکه اطلاع‌رسانی.</p> <p>ب- روزآمد نگهداری دانش و مهارت‌های کارکنان آموزش و پرورش در زمینه فناوری اطلاعات و ارتباطات</p>	<p>تضمين دسترسی به فرصت‌های برای آموزشی</p> <p>ماده ۵۲</p>
<p>الف- انجام اقدامات قانونی لازم به منظور برپایی نهاد سیاستگذار در آموزش فنی و حرفه‌ای و علمی- کاربردی، با توجه به تجربیات جهانی و داخلی به عنوان مرجع اصلی تصویب چشم‌اندازها، راهبردها و سیاست‌های کلان بخش و تا زمان شکل‌گیری نهاد ستاد هماهنگی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای موضوع ماده (۱۵۱) قانون برنامه سوم توسعه به کار خود ادامه خواهد داد.</p>	<p>گسترش دانش و مهارت، اصلاح هرم تحصیلی نیروی کار و ارتقا و توامندسازی سرمایه‌های انسانی، کاهش فاصله سطح دانش و مهارت نیروی کار کشور با سطح استانداردهای جهانی و ایجاد فرصت‌های جدید شغلی برای جوانان، برای نظام آموزش فنی و حرفه‌ای و علمی- کاربردی کشور</p> <p>ماده ۵۵</p>
<p>ب- استمرار نظام کارآموزی و کارورزی برای تمام آموزش‌های رسمی (متوسطه و عالی)، غیر رسمی فنی و حرفه‌ای و علمی- کاربردی.</p> <p>و- نوسازی و بازسازی ساختارها، امکانات و ارتقای کیفیت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و علمی- کاربردی و توسعه مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای، فناوری اطلاعات و ارتباطات با حداکثر مشارکت بخش خصوصی و تعاونی و بهره‌گیری از همکاری‌های بین‌المللی.</p>	<p>جهانی و ایجاد فرصت‌های جدید شغلی برای جوانان، برای نظام آموزش فنی و حرفه‌ای و علمی- کاربردی کشور</p> <p>ماده ۵۶</p>
<p>مبتنی بر اصلاح و تقویت نهاد مدیریت اطلاعات و آمار ملی کشور، استانداردها، ضوابط، تولید و ارائه آمارهای ثبتی، تقویت و ایجاد پایگاه‌های اطلاعات آماری و اطلاع‌رسانی، ارتقای فرهنگ آماری، چگونگی تعامل دستگاه‌ها، راهبری</p>	<p>شكل‌دهی «منظمه آمار ملی و مکانی کشور» نسبت به تهیه برنامه ملی آمار</p> <p>ماده ۵۶</p>

مأخذ: قانون برنامه چهارم توسعه

۲-۴- سیاست‌های اجرایی - ابلاغی مقام رهبری

محورهای اصلی دیدگاه رهبری پیرامون آموزش عالی و حوزه علم و فناوری به شرح زیر می‌باشد:

- عدم توقف کار علمی
- تلاش در جهت شکستن مرزهای علمی موجود
- قرار دادن ریشه و اساس علوم دانشگاهی بر پایه قرآن و اموزه‌های دینی
- پیگیری مجدانه برپایی کرسی‌های آزاداندیشی در دانشگاهها
- توجه به معنویت در کنار علم
- اعتلا و عمق و گسترش دادن معرفت و بصیرت دینی بر پایه قرآن و مکتب اهل بیت(ع).
- استوار کردن ارزش‌های انقلاب اسلامی در اندیشه و عمل.
- تقویت فضایل اخلاقی و ایمان، روحیه ایثار و امید به آینده.
- برنامه‌ریزی برای بهبود رفتارهای فردی و اجتماعی.
- زنده و نمایان نگاهداشت‌من اندیشه دینی و سیاسی حضرت امام خمینی (ره) و برجسته کردن نقش آن به عنوان یک معیار اساسی در تمام سیاست‌گذاریها و برنامه‌ریزیها.
- تقویت وجودان کاری و انضباط اجتماعی و روحیه کار و ابتکار، کارآفرینی، درستکاری و قناعت و اهتمام به ارتقای کیفیت تولید.
- فرهنگ سازی برای استفاده از تولیدات داخلی، افزایش تولید و صادرات کالا و خدمات.
- ایجاد انگیزه و عزم ملی برای دستیابی به اهداف مورد نظر در افق چشم‌انداز.
- تقویت وحدت و هویت ملی مبتنی بر اسلام و انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی و آگاهی کافی درباره تاریخ ایران، فرهنگ، تمدن و هنر ایرانی- اسلامی و اهتمام جدی به زبان فارسی.
- تعمیق روحیه دشمن شناسی و شناخت ترندوها و توطئه‌های دشمنان علیه انقلاب اسلامی و منافع ملی، ترویج روحیه ظلم سییزی و مخالفت با سلطه‌گری استکبار جهانی.
- سالم سازی فضای فرهنگی، رشد آگاهیها و فضایل اخلاقی و اهتمام به امر به معروف و نهی از منکر.
- اطلاع‌رسانی مناسب برای تحقیق ویژگی‌های مورد نظر در افق چشم‌انداز.
- مقابله با تهاجم فرهنگی.
- گسترش فعالیت رسانه‌های ملی در جهت تبیین اهداف و دستاوردهای ایران اسلامی برای جهانیان.

- سازماندهی و بسیج امکانات و ظرفیتهای کشور در جهت افزایش سهم کشور در تولیدات علمی جهان.
- تقویت نهضت نرم افزاری و ترویج پژوهش.
- کسب فناوری، به ویژه فناوریهای نو شامل ریز فناوری و فناوریهای زیستی، اطلاعات و ارتباطات، زیست محیطی، هوافضا و هسته‌ای.
- اصلاح نظام آموزشی کشور شامل: آموزش و پرورش، آموزش فنی و حرفه‌ای، آموزش عالی و کارآمد کردن آن برای تأمین منابع انسانی مورد نیاز در جهت تحقق اهداف چشم‌انداز.
- تلاش در جهت تبیین و استحکام مبانی مردم سalarی دینی و نهادینه کردن آزادیهای مشروع از طریق آموزش، آگاهی بخشی و قانونمند کردن آن.

۲-۵- قانون برنامه پنجم توسعه

برنامه پنجم توسعه در قالب الزام‌های سند چشم‌انداز و اهداف مورد نظر آن تهیه شده است. استمرار فعالیت انجام گرفته و در دست انجام، شکوفایی جنبش نرم افزاری و برداشتن گام‌های بلند در مسیر دستیابی به جایگاه اول علمی و فناوری در منطقه اجرای کامل و کارآمد قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴، مقررات‌زدایی، رفع موانع و تشویق مردم به مشارکت گسترده در عرصه‌های مختلف که از چند سال پیش تاکنون جهت‌گیری اصلی دولت بوده است با شتابی بیشتر و در راستای حرکت سمت جایگاه اول اقتصادی منطقه از موضوع‌های محوری بوده که شاکله برنامه را متأثر کرده است.

برنامه پنجم توسعه با رعایت اصول ذیل تدوین گردیده است:

- دستیابی به جایگاه ترسیم شده برای کشور در سند چشم‌انداز بیست ساله در منطقه.
- تحقیق کامل سیاست‌های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری.
- توجه به خطوط راهنمایی الگوی اسلامی- ایرانی توسعه در ابعاد مختلف فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی.
- عدالت اجتماعی، دفاع از حقوق کرامت انسانی، تأمین اجتماعی، نوزین مناسب درآمد به دور از فقر، فساد و تبعیض.
- جلب گسترده مشارکت مردم و مردمی کردن حوزه‌های اقتصادی و اجتماعی.
- ایجاد فضای مناسب برای تحقیق بلند اقتصادی و اجتماعی.

- انتظار می‌رود بعد از اجرای برنامه پنجم، خانواده، مدرسه، دانشگاه، مسجد، رسانه و اداره بر پایه هویت اسلامی و انقلابی متحول شوند و از لحاظ اقتصادی و علمی و فناوری پیشرو بوده و در رابطه با جهان اسلام، الهام‌بخش و در عرصه روابط بین‌الملل، تعامل سازنده و مؤثری داشته باشیم.

- در فرایند تهیه و تدوین این برنامه، تلاش شده با آسیب‌شناسی علمی، روند تهیه، تصویب و اجرای برنامه‌های پنجم ساله پیشین و استفاده از تجارب به دست آمده در این زمینه؛ به ابعاد و ملاحظاتی مانند هدفمندی، انسجام و هماهنگی درونی، انطباق با شرایط بومیف شفافیت، عملیاتی بودن، اختصار، انعطاف‌پذیری و ارایه راهکارهای روشی و اجرایی به گونه‌ای جدی و گسترده توجه شود تا سند برنامه از ضمانت اجرایی کافی برخوردار باشد بدیهی است،
- افزایش رقابت‌پذیری در اقتصاد ملی.

- ارتقاء کارآیی بنگاه‌های اقتصادی، و بهره‌وری منابع مادی و انسانی و فناوری.
- توسعه سرمایه انسانی دانش و پایه و متخصص

با در نظر گرفتن سیاست‌های کلی بالا، برنامه پنجم توسعه برای بخش آموزش عالی انجام اقدامات زیر را ضروری دانسته است:

۱- تحول در نظام آموزش عالی و پژوهش در موارد زیر:

- ۱-۱- افزایش بودجه تحقیق و پژوهش به ۳ درصد تولید ناخالص داخلی تا پایان برنامه پنجم و افزایش ورود دانش‌آموختگان دوره کارشناسی به دوره‌های تحصیلات تکمیلی به ۲۰ درصد.
- ۱-۲- دستیابی به جایگاه دوم علمی و فناوری در منطقه و تثبیت آن در برنامه پنجم.
- ۱-۳- ارتباط مؤثر بین دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی با صنعت و بخش‌های مربوط جامعه.
- ۱-۴- توانمندسازی بخش غیردولتی برای مشارکت در تولید علم و فناوری.
- ۱-۵- دستیابی به فناوری‌های پیشرفته مورد نیاز.

۲- تحول در نظام آموزش و پرورش با هدف ارتقاء کیفی آن بر اساس نیازها و اولویت‌های کشور در سه حوزه دانش، مهارت و تربیت و نیز افزایش سلامت روحی و جسمی دانش‌آموزان.

۳- تحول و ارتقاء علوم انسانی با: تقویت جایگاه و منزلت این علوم، جذب افراد مستعد و با انگیزه، اصلاح و بازنگری در متون و برنامه‌ها و روش‌های آموزشی، ارتقاء کمی و کیفی مراکز و فعالیت‌های پژوهشی و ترویج نظریه‌پردازی، نقد و آزاداندیشی.

۴- گسترش حمایت‌های هدفمند مادی و معنوی از نخبگان و نوآوران علمی و فناوری از طریق: ارتقاء منزلت اجتماعی، ارتقاء سطح علمی و مهارتی، رفع دعده خطرپذیری مالی در مراحل پژوهشی و آزمایشی نوآوری‌ها، کمک به تجاری‌سازی دستاوردهای آنان.

در جدول زیر مصوبات قانون برنامه پنجم توسعه حول محور آموزش عالی نشان داده شده است.

جدول ۲. مصوبات برنامه پنجم توسعه در بخش آموزش عالی

ماده	موضوع	اقدامات
۸	به منظور توسعه انجمن‌ها و قطب‌های علمی حوزوی و دانشگاهی	کرسی‌های نظریه‌پردازی، نقد و مناظره، دولت از توسعه آموزش‌ها و پژوهش‌های بنیادین کاربردی
۱۵	به منظور تحول بنیادین در آموزش عالی به ویژه در رشته‌های علوم انسانی	الف- بازنگری متون، محتوا و برنامه‌های آموزشی و درسی دانشگاهی مبتنی بر آموزه‌ها و ارزش‌های دینی و هیبت اسلامی- ایرانی و انقلابی و تقویت دوره‌های تحصیلات تکمیلی با بهره‌گیری از آخرین دستاوردهای دانش بشری، با اولویت نیاز بازار کار ب- نهادهای کردن تجارت علمی و عملی انقلاب اسلامی و دفاع مقدس با انجام فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و نظریه‌پردازی در حوزه‌های مرتبط - استقرار نظام جامع رتبه‌بندی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی بر اساس شاخص‌های مورد تأیید وزارت‌خانه‌های مذکور منوط به عدم مغایرت با مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی با هدف ارتقاء کیفیت آموزشی و پژوهشی
۱۶	دستیابی به جایگاه دوم علمی و فناوری در منطقه و تثبیت آن	الف- بازنگری آئین‌نامه ارتقاء اعضاء هیأت علمی به نحوی که تا پنجاه درصد (۵۰٪) امتیازات پژوهشی اعضا هیأت علمی معطوف به رفع مشکلات کشور باشد. برای تحقق این امر تمهدات لازم برای ارتقاء هیأت علمی از جمله توسعه و تقویت دوره‌های تحصیلات تکمیلی، افزایش فرصت‌های مطالعاتی اعضاء هیأت علمی در داخل و خارج از کشور و ایجاد مراکز تحقیقاتی و فناوری پیشرفته علوم و فنون در کشور، تسهیل ارتباط دانشگاه‌ها با دستگاه‌های اجرائی از جمله صنعت فراهم خواهد گردید. ب- ایجاد ظرفیت لازم برای افزایش درصد پذیرفتگان دوره‌های تحصیلات تکمیلی آموزش عالی، با ارتقاء کیفیت به گونه‌ای که میزان افزایش ورود دانش‌آموختگان دوره کارشناسی به دوره‌های تحصیلات تکمیلی به بیست درصد (۲۰٪) برسد. ج- برنامه‌ریزی و حمایت لازم برای تأمین هیأت علمی مورد نیاز دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی به منظور ارتقاء شاخص نسبت عضو هیأت علمی تمام وقت به دانشجو در تمامی دانشگاه‌ها اعم از دولتی و غیردولتی به گونه‌ای که تا پایان برنامه نسبت کل دانشجو به هیأت علمی تمام وقت در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی عالی غیردولتی به حداقل پیام نور به حداقل درست و پنجاه برسد. د- نسبت به ایجاد، راهاندازی و تجهیز آزمایشگاه کاربردی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی، شهرک‌های دانشگاهی، علمی، تحقیقاتی، شهرک‌های فناوری، پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد از طریق دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌های تابعه و وابسته آنها اقدام نماید. بخشی از نیروی پژوهشی این آزمایشگاه‌ها می‌تواند توسط پژوهشگران دستگاه اجرائی یا شرکت، اعضاء هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه تأمین گردد. دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌ها می‌توانند بخشی از اعتبارات پژوهشی خود را از طریق این آزمایشگاه‌ها همینند نمایند. ه- به منظور افزایش سهم تحقیق و پژوهش از تولید ناخالص داخلی به گونه‌ای برنامه‌ریزی نماید که سهم پژوهش از تولید ناخالص داخلی، سالانه به میزان نیم درصد (۵۰٪) افزایش یافته و تا پایان برنامه به سه درصد (۳٪) برسد. در این راستا منابع تحقیقات موضوع این بند را هر سال در بودجه سنتوایی در قالب برنامه‌های خاص مشخص نموده و نیز در پایان سال گزارش عملکرد تحقیقاتی کشور موضوع این بند را به کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی ارائه نمایند.
	و- وزارت‌خانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظفند با همکاری سایر دستگاه‌های ذیرپسر ضمن اعمال اقدامات ذیل شاخص‌های آن را پایش نموده و گزارش عملکرد سالانه را به کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی ارائه نمایند. ۱- ارتقاء کمی و کیفی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی بر اساس عدالت آموزشی و اولویت‌های سند چشم‌انداز با رعایت سایر احکام این ماده	

<p>۲- اصلاح هرم هیأت علمی تمام وقت دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی اعم از دولتی و غیردولتی با فراهم آوردن بسترها لازم و با تأکید بر شایسته‌سالاری</p> <p>۳- ایجاد هماهنگی بین نهادها و سازمان‌های پژوهشی کشور جهت سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و نظارت کلان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری</p> <p>۴- تدوین و اجرای طرح نیازمنجی آموزش عالی و پژوهشی در نخستین سال اجرای برنامه به منظور توسعه متوازن مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی دولتی و غیردولتی با توجه به نیازها و امکانات</p> <p>۵- استقرار نظام یکپارچه پایش و ارزیابی علم و فناوری کشور تحت نظر شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری با هماهنگی مرکز آمار ایران جهت رصد وضعیت علمی کشور در مقیاس ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی و تعیین میزان دستیابی به اهداف اسناد بالادستی مبتنی بر نظام فراغیر و پویای آمار ثبتی و ارائه گزارش سالانه به کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی</p> <p>۶- انجام اقدامات قانونی لازم برای تکمیل و اجرای نقشه جامع علمی کشور در راستای بند (۱۱) سیاست‌های کلی ابلاغی برنامه پنجم</p> <p>۷- برنامه‌ریزی برای تحقق شاخص‌های اصلی علم و فناوری شامل سهم درآمد حاصل از صادرات محصولات و خدمات مبتنی بر فناوری‌های پیشرفته و میانی، سرانه تولید ناخالص داخلی ناشی از علم و فناوری، تعداد گواهی ثبت اختصار، تعداد تولیدات علمی بین‌المللی، نسبت سرمایه‌گذاری خارجی در فعالیت‌های علم و فناوری به هزینه‌های تحقیقات کشور و تعداد شرکت‌های دانش‌بنیان دولت موظف است به گونه‌ای برنامه‌ریزی نماید که تا پایان برنامه حداقل به جایگاه رتبه دوم در منطقه در این زمینه برسد.</p>	
<p>الف- حمایت مالی از پژوهش‌های تقاضا محور مشترک با دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری و حوزه‌های علمی در موارد ناظر به حل مشکلات موجود کشور مشروط به این که حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از هزینه‌های آن را کارفرمای غیردولتی تأمین و تعهد کرده باشد.</p> <p>ب- حمایت‌های قانونی لازم در راستای تشویق طرفهای خارجی قراردادهای بین‌المللی و سرمایه‌گذاری خارجی برای انتقال دانش فنی و بخشی از فعالیت‌های تحقیق و توسعه مربوط به داخل کشور و انجام آن با مشارکت شرکت‌های داخلی</p> <p>د- حمایت مالی از ایجاد و توسعه بورس ایده و بازار فناوری به منظور استفاده از ظرفیت‌های علمی در جهت پاسخگویی به نیاز بخش‌های صنعت، کشاورزی و خدمات</p> <p>ه- حمایت مالی از پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشجویی در راستای ارتقاء بهره‌وری و حل مشکلات کشور و تأمین و پرداخت بخشی از هزینه ثبت اختصارات، تولید دانش فنی و حمایت مالی از تولیدکنندگان برای خرید دانش فنی و امتیاز اختراعات</p>	<p>توسعه و انتشار فناوری و حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان</p>
<p>الف- ارتقاء منزلت اجتماعی از طریق فرهنگ‌سازی</p> <p>ب- تسهیل در ارتقاء تحصیلی و ورود به رشته‌های تحصیلی مورد علاقه در دوره‌های قبل و بعد از ورود به دانشگاه</p> <p>ج- اعطاء حمایت‌های مالی و بورس تحصیلی از طریق وزارت‌خانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و بنیاد ملی نخبگان</p> <p>د- هدایت تحصیلی در زمینه‌ها و رشته‌های اولویت‌دار مورد نیاز کشور</p> <p>ه- برقراری بیمه تأمین اجتماعی و بیمه پایه سلامت فرد و خانواده وی</p> <p>و- رفع دغدغه خطرپذیری مالی در انجام مراحل پژوهشی و امور نوآورانه</p> <p>ز- حمایت از تجارت‌سازی دستاوردهای آنان</p> <p>ح- تقویت ابعاد معنوی، بصیرت‌افزایی، خودبادوری و تعلق ملی</p> <p>ط- ایجاد و تقویت مراکز علمی، تحقیقاتی و فناوری توانمند در تراز بین‌المللی و با امکانات خاص در شاخه‌های مختلف علوم و فنون بنیادی و راهبردی با به کارگیری نخبگان و دانشمندان در جهت خلق دانش، ایده‌های نو و تبدیل علم به ثروت در طول برنامه</p> <p>ی- ایجاد فرصت‌های شغلی مناسب برای نخبگان و استعدادهای برتر مناسب با تخصص و توانمندی‌های آنها و اولویت‌های کشور با حمایت از سرمایه‌گذاری‌های خطرپذیر جهت تبدیل دانش فنی به محصول قابل ارائه به بازار کار</p> <p>ک- ایجاد ساز و کارهای مناسب برای افزایش سهم مشارکت انجمن‌های علمی، نخبگان و استعدادهای برتر در تضمیم‌سازی‌ها و مدیریت کشور</p> <p>ل- ایجاد ساز و کار لازم برای مشارکت انجمن‌های علمی، نخبگان و دانشمندان کشور در همایش‌ها، کنفرانس‌ها و مجامع علمی و پژوهشی بین‌المللی و برتر جهان و بهره‌گیری از توانمندی‌های دانشمندان و نخبگان ایرانی در جهان و فراهم کردن فرصت‌های مطالعاتی مناسب در داخل و خارج کشور</p>	<p>ماده ۱۷</p> <p>گسترش حمایت‌های هدفمند مادی و معنوی از نخبگان و نوآوران علمی و فناوران</p> <p>ماده ۱۸</p>

<p>۱- تأمین و پرداخت بخشی از هزینه‌های ثبت جواز امتیاز علمی (patent) در سطح ملی و بین‌المللی و ایجاد تمهیدات و تسهیلات لازم برای انتشار آثار مفید علمی آنان</p> <p>۱- هزینه سرانه تربیت نیروی انسانی متخصص مورد تقاضای کشور بر اساس هزینه‌های آموزشی و هزینه‌های خدمات پژوهشی، تحقیقاتی و فناوری مورد حمایت را در چهارچوب بودجه‌بیزی عملیاتی برای هر دانشگاه و مؤسسه آموزشی، تحقیقاتی و فناوری دولتی محاسبه و به طور سالانه تأمین کند.</p> <p>۲- حمایت مالی و تسهیل شرایط برای افزایش تعداد مجلات پژوهشی و ترویجی کشور در زمینه‌های مختلف علمی با حفظ کیفیت به گونه‌ای که تا پایان برنامه تعداد مجلات و مقالات چاپ شده در مجلات علمی داخلی نسبت به سال پایانی برنامه چهارم را حداقل به دو برابر افزایش دهد. همچنین تمهیدات لازم برای دسترسی به بانک‌های اطلاعاتی علمی معتبر را فراهم نماید.</p> <p>۳- از ده دانشگاه برتر وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و پنج دانشگاه برتر وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پژوهشی که دارای عملکرد برجسته در راستای گسترش مرزهای دانش و فناوری هستند حمایت مالی و حقوقی و پشتیبانی ویژه نماید.</p> <p>۴- از انجمن‌های علمی، حمایت مالی به عمل آورده</p>	<p>زمینه‌سازی برای تربیت نیروی انسانی متخصص و متعدد، دانش‌مدار، خلاق و کارآفرین، منطبق با نیازهای نهضت نرم‌افزاری، با هدف توسعه کمی و کیفی دولت مجاز است</p> <p>ب- دانشگاه‌ها، مراکز و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فرهنگستان‌هایی که دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی وزارت تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پژوهشی و سایر مراجع قانونی ذی‌ربط می‌باشند بدون الزام به رعایت قوانین و مقررات عمومی حاکم بر دستگاه‌های دولتی به ویژه قانون محاسبات عمومی، قانون مدیریت خدمات کشوری، قانون برگزاری مناقصات و اصلاحات و الحالات بعدی آنها و فقط در چهارچوب مصوبات و آئین‌نامه‌های مالی، معاملاتی و اداری-استخدامی-</p> <p>تشکیلاتی مصوب هیأت امناء که حسب مورد به تأیید وزراء علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پژوهشی و در مورد فرهنگستان‌ها به تأیید رئیس جمهور می‌رسد، عمل می‌نمایند. اعضاء هیأت علمی ستادی وزارت‌خانه‌ای علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پژوهشی که دارای بند مصوبات، تصمیمات و آئین‌نامه‌های قبلی نیز می‌گردد و مصوبات یاد شده مدام که اصلاح نگردد به قوت خود باقی هستند.</p> <p>تبصره ۱- هرگونه اصلاح ساختار و مقررات مالی-اداری، معاملاتی، استخدامی و تشکیلاتی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی دولتی و همچنین فرهنگستان‌های تخصصی فقط منشمول مقاد این بند است.</p> <p>تبصره ۲- اعتبارات اختصاص‌یافته از منابع عمومی دولت به این مراکز و مؤسسات کمک تلقی شده و بعد از پرداخت به این مراکز به هزینه قطعی منظور و براساس بودجه تفصیلی مصوب هیأت امناء و با مسؤولیت ایشان قابل هزینه است.</p> <p>ج- معادل درآمد‌هایی که مؤسسات و مراکز آموزش عالی، پژوهشی و فناوری و فرهنگستان‌ها در هر سال از محل تبرعات، هدايا و عواید موقوفات جذب می‌نمایند از محل درآمد عمومی نیز به عنوان اعتبارات تملک دارائی‌های سرمایه‌ای تأمین و محاسبه می‌گردد.</p> <p>د- به منظور افزایش کارآبی امکان‌وریت‌های اصلی دانشگاه‌ها در امور آموزش، پژوهش و فناوری در هر سال حداقل بیست درصد (۲۰٪) از امور خدمات رفاهی دانشجویان از نظر ساختاری از بدن دانشگاه‌ها جدا و به بخش غیردولتی واگذار گردد.</p> <p>ه- دولت مکلف است به منظور کاهش تصدی‌گری، جلوگیری از انجام امور موازی و تقویت نقش حاکمیتی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وحدت رویه در سیاست‌گذاری و برنامه‌بیزی، ارتقاء کمیت و کیفیت ارائه خدمات دانشجویی نسبت به ایجاد مدیریت واحد ساماندهی امور مربوط، بهره‌گیری از مجموعه امکانات و توانمندی‌های حقوقی، پرسنلی و اعتبارات صندوق رفاه دانشجویان، فعالیت‌های امور ورزشی دانشجویان، اداره تربیت بدنی و معاونت دانشجویی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، طی سال اول برنامه اقدام کند.</p> <p>و- اعتبارات هزینه‌های و تملک دارائی‌های سرمایه‌ای از محل بودجه عمومی دولت به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فرهنگستان‌ها براساس ردیف مستقل در بودجه سنواتی آنها در قالب اعتبارات ملی اختصاص می‌ناید.</p>
-۲۰ ماده	

ز- به دولت اجازه داده می شود به منظور حمایت از دانشجویان دانشگاه های دولتی، آزاد اسلامی، علمی- کاربردی و پیام نور و آموزشکده های فنی و حرفه ای وابسته به وزارت آموزش و پرورش، مؤسسات آموزش عالی غیردولتی که دارای مجوز از یکی از وزارت خانه های علوم، تحقیقات و فناوری یا بهداشت، درمان و آموزش پژوهشکی می باشند تسهیلات اعتباری به صورت وام بلندمدت قرض الحسننه در اختیار صندوق رفاه دانشجویان و یا سایر نهادهای ذی ربط قرار دهد.

ح- دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مجلاند از ظرفیت مازاد بر سهمیه آموزش رایگان خود و یا ظرفیت های جدیدی که ایجاد می کنند، بر اساس قیمت تمام شده یا توافقی با پخش غیردولتی و با تأیید هیأت امناء در مقاطع مختلف دانشجو پذیرند و منابع مالی دریافتی را حسب مورد پس از واریز به خزانه کل به حساب درآمدهای اختصاصی منظور کنند.

ط- به دانشگاه ها اجازه داده می شود بخشی از ظرفیت آموزشی خود را از طریق پذیرش دانشجوی خارجی با دریافت شهریه تکمیل کنند. در موارد خاص به منظور ترویج ارزش های اسلامی و انقلابی پذیرش دانشجوی خارجی با تصویب هیأت امناء بدون دریافت شهریه یا با تخفیف، مجاز است.

ی- دانشگاه های کشور، حسب مورد به تشخیص وزارت خانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پژوهشکی با تصویب شورای گسترش وزارت خانه های مربوط، می توانند نسبت به تأسیس شعب در شهر محل استقرار خود یا دیگر شهرها و مناطق آزاد داخل کشور و نیز در خارج کشور به صورت خود گردان و با دریافت شهریه از داوطلبان اقدام کنند. ک- شهریه دانشجویان جانیاز بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و فرزندان آنان، فرزندان شاهد، آزادگان و فرزندان آنان و دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی از محل اعتبارات ردیف مستقل معاونت تأمین شود.

تبصره ۱- پذیرش دانشجو در شعب دانشگاه های مذکور در داخل کشور خارج از آزمون سراسری انجام خواهد شد. ضوابط پذیرش دانشجو برای دوره کارشناسی توسط کارگروه موضوع ماده (۴) قانون پذیرش دانشجو در دانشگاه ها مصوب ۱۳۸۶/۸/۱۶ و برای دوره های تحصیلات تکمیلی با پیشنهاد دانشگاه ها و حسب مورد با تأیید یکی از وزارت خانه های علوم، تحقیقات و فناوری یا بهداشت، درمان و آموزش پژوهشکی تعیین می شود.

تبصره ۲- میزان شهریه دریافتی از دانشجویان با توجه به نوع رشته و سطح خدمات آموزشی، کمک آموزشی و رفاهی ارائه شده، توسط هیأت امناء دانشگاه تعیین و اعلام می شود. اجرای دوره های مشترک با دانشگاه های معتبر خارجی طبق ضوابط وزارت خانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پژوهشکی در این گونه شعب بلامانع است.

تبصره ۳- دولت مکلف است حداقل طرف سه ماه از تاریخ درخواست داوطلب نسبت به اعطاء روادید (ویزا) و اجازه اقامت برای اعضاء هیأت علمی و دانشجویان خارجی این شعب دانشگاهی و جامعه المصطفی العالمیه اقدام کند.

تبصره ۴- دانشجویان ایرانی این شعب دانشگاهی، همانند سایر دانشجویان از معافیت تحصیلی برخوردار خواهند بود.

تبصره ۵- نحوه پذیرش دانشجو موضوع بندهای (ح) و (ی) این ماده در مقاطع مختلف به پیشنهاد هیأت امناء دانشگاه ها و مؤسسات یادشده

	<p>و حسب مورد با تأیید وزارت خانه‌های ذی‌ربط و با رعایت قانون پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها مصوب ۱۳۸۶/۸/۱۶ خواهد بود. در مقاطع کارشناسی ارشد و بالاتر با استفاده از ظرفیت‌های جدید از طریق امتحانات ورودی مؤسسات پادشاهی با در نظر گرفتن توان علمی داوطلبان را رعایت ضوابط سازمان سنجش آموزش کشور خواهد بود.</p> <p>تبصره ۶- مدرک تحصیلی دانشجویان موضوع بندهای (ح) و (ی) این ماده با درج نوع پذیرش و محل تحصیل صادر می‌گردد.</p> <p>ل- حوزه‌های علمیه از تسهیلات، مزایا و امکاناتی که برای مراکز آموزشی و پژوهشی تعیین شده یا می‌شود، برخوردار هستند.</p>
الف - استمرار نظام کارآموزی و کارورزی در آموزش‌های رسمی متوسطه و عالی، غیررسمی فنی و حرفه‌ای و علمی- کاربردی. ب - فراهم‌سازی ارتقاء مهارت در کشور از طریق اعطاء تسهیلات مالی با نرخ ترجیحی و تأمین فضاهای فیزیکی و کالبدی با شرایط سهل و زمینه‌سازی حضور فعال و مؤثربخش غیردولتی در توسعه آموزش‌های رسمی و غیررسمی مهارتی و علمی- کاربردی کشور. ج - افزایش و تسهیل مشارکت بهره‌برداران از آموزش فنی و حرفه‌ای در بخش‌های دولتی و غیردولتی. د - هماهنگی در سیاست‌گذاری و مدیریت در برنامه‌ریزی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای کشور به عنوان یک نظام منسجم و پویا مناسب با نیاز کشور. ه - کاربست چهارچوب صلاحیت‌های حرفه‌ای ملی به صورت منسجم برای ارتباط صلاحیت‌ها، مدارک و گواهینامه‌ها در سطوح و انواع مختلف در حوزه حرفه و شغل در جهت به رسمیت شناختن یادگیری مادام‌العمر و تعیین شایستگی‌های سطوح مختلف مهارتی. و - نیازمنجی و برآورد نیروی انسانی کارداری موردنیاز و صدور مجوز لازم و حمایت به منظور تأسیس و توسعه مراکز آموزش دوره‌های کارداری در بخش خصوصی و تعاونی و ایجاد ظرفیت‌های موردنیاز تا سال چهارم برنامه. ز - رتبه‌بندی مراکز آموزش‌های فنی و حرفه‌ای رسمی و غیررسمی بر اساس شاخص‌های مدیریت اجرائی، فرآیند یادگیری- یادگیری، نیروی انسانی، تحقیق و توسعه منابع و شاخص پشتیبانی فراغیران	<p>دولت مکلف است به منظور گسترش شایستگی حرفه‌ای از طریق افزایش دانش و مهارت با نگرش به انجام کار واقعی در محیط، اصلاح هرم تحصیلی نیروی کار و ارتقاء و توامندسازی سرمایه‌های انسانی، کاهش فاصله سطح شایستگی نیروی کار کشور با سطح استاندارد جهانی و ایجاد فرصت‌های جدید شغلی و حرفه‌ای برای جوانان و ارتقاء جایگاه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای برای نظام آموزش فنی و حرفه‌ای و علمی- کاربردی کشور اعم از رسمی، غیررسمی و سازمان‌نایافت، ظرف یکسال از تاریخ تصویب این قانون در محورهای زیر سازوکارهای لازم را تهیه و با پیش‌بینی الزامات مناسب اجراء کند</p>
۲۱ ماده	<p>از ابتدای برنامه دانشکده‌ها و آموزشکده‌های فنی حرفه‌ای وزارت آموزش و پرورش با کلیه امکانات، اموال منقول و غیرمنقول و نیروی انسانی و دارایی‌ها و تعهدات و مسؤولیت‌ها از وزارت مذکور منزع و به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ملحق می‌گردد.</p> <p>وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مکلف است در مقاطع کارداری پیوسته و کارشناسی ناپوسته به پذیرش دانشجو در این دانشکده‌ها و آموزشکده‌ها اقدام نماید.</p> <p>تبصره- مبنای انتزاع و انتقال، دانشکده‌ها و آموزشکده‌های فنی حرفه‌ای است که در سال تحصیلی ۱۳۸۹- ۱۳۸۸ فعال بوده یا مجوز داشته‌اند.</p> <p>مناطق آزاد</p>
۲۳ ماده	<p>به منظور ساماندهی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی و ایفاء نقش مؤثر آنها در تحقق اهداف سند چشم‌انداز بیست ساله نظام، اعمال مدیریت یکپارچه و ایجاد رشد اقتصادی مناسب در این مناطق، هم‌پیوندی و تعامل افزگار اقتصاد ملی با اقتصاد جهانی و ارائه الگوی توسعه ملی در بخش‌های مختلف.</p>
۱۱۲ ماده	<p>ارتقای پیوستگی میان سطوح آموزشی و توسعه فناوری، کارآفرینی و تولید ثروت در کشور، اتخاذ تدبیر لازم، در جهت اصلاح نظام آموزش کشور و آزمون‌های ورودی دانشگاه‌ها با توجه به سوابق تحصیلی سنتوای دوره متوسطه و جلب مشارکت دانشگاه‌ها به منظور ارتقاء توانائی، خلاقیت، نوآوری، خطربذیری و کارآفرینی آموزش گیرندگان و ایجاد روحیه آموختن و پژوهش مستقل در میان نسل جوان</p>
۴۸ ماده	
۵۵ ماده	

طرح جامع توسعه منابع انسانی مورد نیاز شامل جذب، انگیزش، ارتقای شغلی، آموزش و بهسازی و نگهداری نیروی انسانی
توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، علمی- کاربردی

مأخذ: قانون برنامه پنجم توسعه

۳-۶- سند ملی توسعه استان

در سند ملی توسعه استان، اصلی‌ترین قابلیت‌های توسعه در بخش آموزش عالی وجود مراکز دانشگاهی متعدد و احراز قطب علمی در رشته فیزیک است. اما در مقابل این بخش با کاستی‌ها و نارسایی‌هایی مواجه است که به منظور برطرف ساختن آنها راهبردهای زیر در نظر گرفته شده است:

- ✓ تقویت مراکز آموزش عالی استان در جهت تمرکزهای دوره‌های کارشناسی دانشگاه‌های تهران و توسعه تحصیلات تکمیلی و مراکز تحقیقاتی و فناوری اطلاعات و ارتباطات
- ✓ نوین‌سازی کارکرد مراکز علمی استان با بسط امکانات تحقیقاتی با توجه به /IT تکمیل زیربنایی موجود برای گسترش جذب دانشجو/ تربیت نیروی تخصصی بخش بازرگانی با ایجاد دانشکده اقتصاد و بازرگانی در دانشگاه زنجان/ گسترش رشته‌های کاربردی در آموزش عالی بویژه در بخش غیردولتی
- ✓ مقدمات ایجاد پارک علم و فناوری در شهر زنجان
- ✓ تسريع در ایجاد مراکز رشد IT در مرکز تحصیلات تکمیلی و مراکز چند منظوره دانشگاه زنجان
- ✓ تسريع در اجرای طرح‌ها و پروژه‌های اولویت‌دار طرح جامع دانشگاه زنجان
- ✓ مطالعه وایجاد مراکز آموزش عالی جدید و تقویت مراکز آموزش عالی موجود در راستای جذب سرریز مقاطع کارشناسی تهران

۳- ارزیابی تحول رشد اقتصادی، بهره‌وری نیروی کار، اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم توسعه

۱-۳- ارزیابی تحول رشد اقتصادی و بهره‌وری نیروی کار در فعالیت‌های تحت پوشش دستگاه (اعم از فعالیت‌های تحت تصدی و نظارت) و مقایسه آن با اهداف برنامه‌های فوق به منظور ارزیابی تحولات رشد اقتصادی در بخش آموزش عالی استان زنجان از برخی شاخص‌ها مانند «ارزش افزوده» و «میزان کل ستانده» استفاده شده است.

۱-۱-۳- ارزیابی تحولات رشد اقتصادی در بخش آموزش عالی بر اساس ارزش افزوده

ارزش افزوده، ارزشی است که در فرآیند تولید به ارزش کالاهای واسطه‌ای افزوده می‌شود. این مفهوم به فرآیند تولید مربوط است و نه به کالای خاص. با این توضیح به بررسی میزان ارزش افزوده بخش آموزش عالی در استان زنجان می‌پردازیم. جدول شماره ۳ میزان ارزش افزوده بخش آموزش عالی را به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ به تفکیک بخش خصوصی و دولتی نشان می‌دهد.

جدول ۳. ارزش افزوده بخش آموزش عالی به تفکیک بخش خصوصی و دولتی به قیمت ثابت ۱۳۸۶- میلیون ریال

۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹	شرح
356039	294450	320931	259413	274064	233275	269435	249187	کل آموزش عالی
150742	144009	164036	151420	169030	131467	157252	153121	آموزش دولتی
205298	150442	156896	107993	105034	101808	112182	96066	آموزش خصوصی

مأخذ: سایت مشاور مادر

بررسی میزان رشد ارزش افزوده در جدول زیر طی سال‌های ۸۰-۱۳۸۰ نشان می‌دهد که بخش آموزش عالی استان به طور متوسط دارای نرخ رشدی معادل ۶.۱۸ درصد بوده است و این رشد در بخش آموزش عالی خصوصی به مراتب بیشتر از آموزش عالی دولتی می‌باشد چرا که متوسط رشد ارزش افزوده در بخش خصوصی برابر با ۱۳.۰۲ درصد است و در بخش دولتی به میزان ۰.۷۵ می‌باشد.

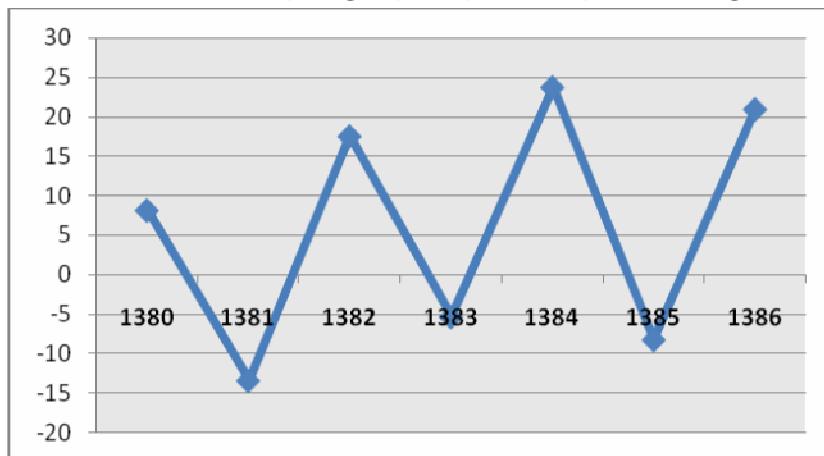
جدول ۴. نرخ رشد سالانه ارزش افزوده بخش آموزش عالی استان به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ (درصد)

متوسط	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	شرح
6,18	20,92	-8,25	23,71	-5,35	17,49	-13,42	8,13	کل آموزش عالی
0,75	4,68	-12,21	8,33	-10,42	28,57	-16,40	2,70	آموزش دولتی
13,02	36,46	-4,11	45,28	2,82	3,17	-9,25	16,78	آموزش خصوصی

مأخذ: سایت مشاور مادر

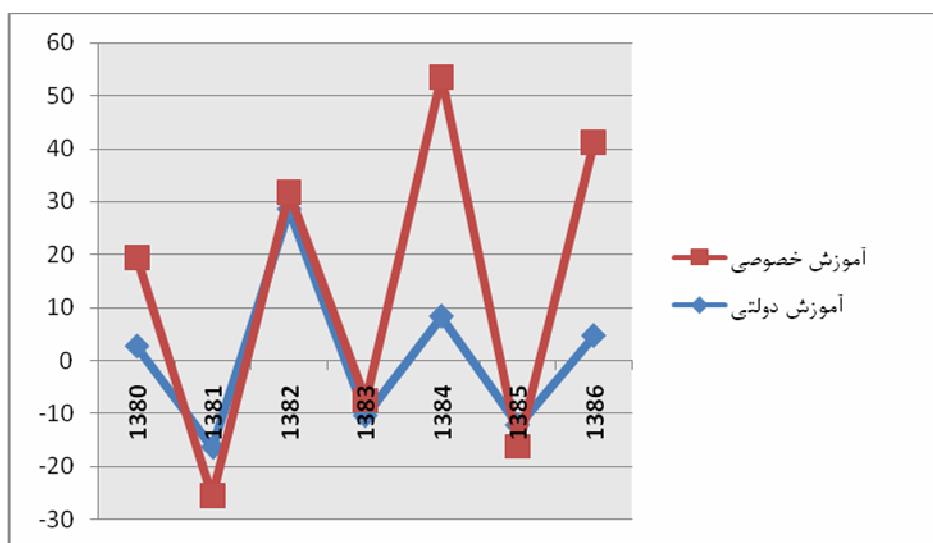
نمودار شماره ۱ گویای آن است که رشد ارزش افزوده در بخش آموزش عالی به طور پیاپی از روند کاهشی و افزایشی برخوردار است. همان‌طور که مشاهده می‌شود در سال‌های ۱۳۸۱، ۸۳ و ۸۵ ارزش افزوده این بخش دارای نرخ رشد منفی بوده است و در مقابل در سال‌های ۰، ۱۳۸۰، ۸۲، ۸۴ و ۸۶ رشد مثبت را کسب کرده است.

نمودار ۱. بررسی روند رشد ارزش افزوده بخش آموزش عالی استان به قیمت ثابت ۱۳۸۶-درصد



بررسی روند رشد ارزش افزوده بخش آموزش عالی به تفکیک دولتی و خصوصی گویای آن است که در اغلب سال‌ها این دو بخش رشد مشابهی را تجربه کرده‌اند اما در سال‌های ۱۳۸۴ و ۸۶ رشد ارزش افزوده بخش خصوصی به طور قابل توجهی بیش از بخش دولتی می‌باشد.

نمودار ۲. بررسی روند رشد ارزش افزوده بخش آموزش عالی استان به قیمت ثابت ۱۳۸۶ به تفکیک بخش دولتی و خصوصی-درصد



۳-۱-۲- ارزیابی تحولات رشد اقتصادی در بخش آموزش عالی بر اساس ارزش ستانده

ستانده واحدهای تولید، مجموع کالا و خدماتی است که در آن واحد تولید می‌شود و برای استفاده در اختیار عموم قرار می‌گیرد. به عنوان نمونه ارزش ستانده بخش کشاورزی استان زنجان، مجموع کالا و خدماتی است که به وسیله بخش کشاورزی استان تولید شده است. افزایش ارزش ستانده در یک فعالیت را می‌توان به عنوان نشانه‌ای از تولید بیشتر و بزرگ‌تر شدن آن بخش تلقی کرد.

جدول شماره ۵ و ۶ به ترتیب ارزش ستانده بخش آموزش عالی استان را به تفکیک بخش خصوصی و دولتی و نیز نرخ رشد سالانه آنها را طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۶ نشان می‌دهد.

جدول ۵. ارزش ستانده بخش آموزش عالی به تفکیک بخش خصوصی و دولتی به قیمت ثابت ۱۳۸۶- میلیون ریال

۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹	شرح
447.016	381.780	407.424	323.801	337.114	288.695	304.825	277.525	کل آموزش عالی
192.785	194.672	219.041	190.499	204.044	163.928	182.075	175.221	آموزش دولتی
254.231	187.108	188.383	133.302	133.070	124.766	122.750	102.304	آموزش خصوصی

مأخذ: سایت مشاور مادر

همان‌طور که در جدول شماره ۵۴ مشاهده می‌شود، متوسط نرخ رشد ارزش ستانده کل بخش آموزش عالی استان معادل ۷.۷۱ درصد است و این رقم برای بخش خصوصی معادل ۲۰.۹ و برای بخش دولتی به میزان ۱۵ درصد می‌باشد. به بیانی دیگر نرخ رشد ارزش ستانده در بخش آموزش خصوصی به طور قابل ملاحظه‌ای بیش از بخش دولتی است.

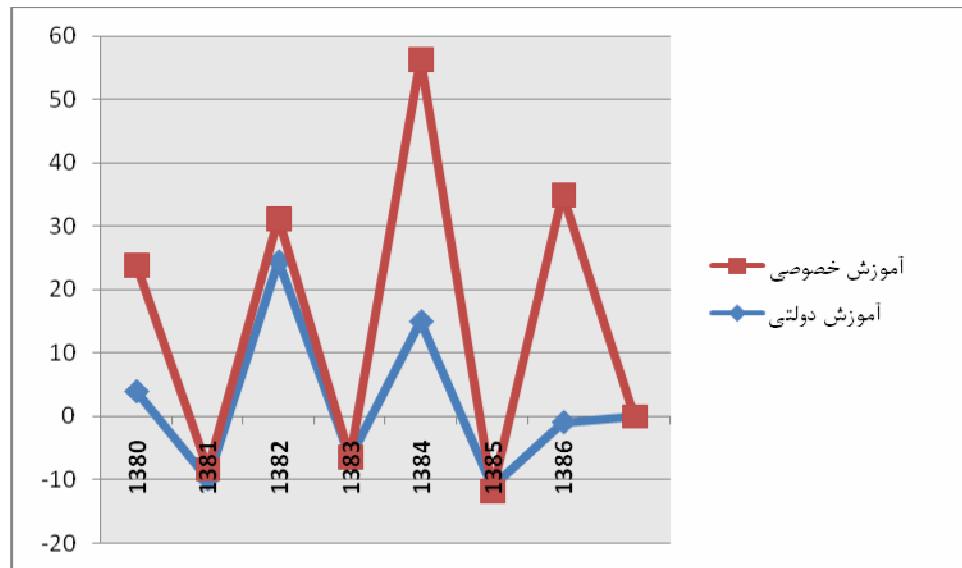
جدول ۶. نرخ رشد سالانه ارزش ستانده بخش آموزش عالی به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ (درصد)

متوسط	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	شرح
7,71	17,09	-6,29	25,83	-3,95	16,77	-5,29	9,84	کل آموزش عالی
2,09	-0,97	-11,13	14,98	-6,64	24,47	-9,97	3,91	آموزش دولتی
15,00	35,87	-0,68	41,32	0,17	6,66	1,64	19,99	آموزش خصوصی

مأخذ: سایت مشاور مادر

بر طبق نمودار شماره ۳ روند رشد ارزش ستانده آموزش عالی در سطح دولتی و خصوصی تقریباً مشابه با یکدیگر بوده‌اند اما نرخ رشد بخش خصوصی در سال ۱۳۸۴ و ۸۶ به طور محسوسی بیشتر از بخش دولتی است.

نمودار ۳. نرخ رشد سالانه ارزش ستانده بخش آموزش عالی به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ در سطح دولتی و خصوصی (درصد)



۳-۱-۳- تحلیل بهره‌وری نیروی کار در بخش آموزش

بهره‌وری نیروی کار رابطه میان نهاده نیروی کار و ستانده است. بهره‌وری نیروی کار هنگامی بالا می‌رود که افزایش ستانده در اثر افزایش کمتر از مقدار متناسب نیروی کار اتفاق افتاده باشد و یا همان ستانده با نیروی کار کمتری تولید شده باشد به عبارت دیگر، افزایش بهره‌وری نیروی کار می‌تواند بدون تغییر میزان نهاده‌های تولید (سرمایه و نیروی کار) تولید را افزایش دهد. از سوی دیگر هرچه بهره‌وری در یک فعالیت اقتصادی افزایش یابد به معنای توانمندی آن فعالیت در پرورش نیروی کار ماهر بوده و آن فعالیت می‌تواند با صرف هزینه‌های کمتر به تولید بالاتر دست یابد و آن بخش را به عنوان یک بخش پیشرو در اقتصاد معرفی نماید.

جدول شماره ۷ میزان بهره‌وری نیروی کار و نرخ رشد آن را در بخش آموزش طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۶ نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود متوسط بهره‌وری نیروی کار در این بخش معادل ۸۰.۲ بوده و رشد آن نیز طی این سال‌ها برابر با ۱.۷ درصد می‌باشد.

جدول ۷. تحولات بهره‌وری نیروی کار و رشد آن در بخش آموزش استان زنجان طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۶

متوسط	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹	شرح
80.2	83.2	88.7	87.4	73.1	80.2	75.5	77.8	75.7	بهره‌وری
1.7	-6.2	1.6	19.5	-8.8	6.1	-2.9	2.8	-	رشد

منبع: محاسبات تحقیق

اگر بخواهیم فعالیتهای اقتصادی را به سه دسته فعالیت با بهره‌وری پایین، بهره‌وری متوسط و بهره‌وری بالا تقسیم کنیم نیاز به یک شاخص برای طبقه‌بندی داریم. اگر میزان متوسط بهره‌وری در یک فعالیت اقتصادی در دوره ۱۳۷۹ تا

۱۳۸۵ کمتر از ۱۰۰ باشد آنگاه آن فعالیت اقتصادی دارای بهره‌وری پایین خواهد بود. اگر میزان متوسط بهره‌وری در يك فعالیت اقتصادی بین ۱۰۰ و ۲۰۰ باشد آنگاه آن فعالیت اقتصادی دارای بهره‌وری متوسط بوده و اگر میزان متوسط بهره‌وری بالای ۲۰۰ باشد، میزان بهره‌وری بالا را شاهد خواهیم بود. به این ترتیب بخش آموزش در زمرة فعالیتهای با بهره‌وری پایین جای دارد.

۲-۳- ارزیابی تحول اشتغال و سرمایه‌گذاری در فعالیتهای تحت تصدی دستگاه و مقایسه آن با اهداف برنامه‌های فوق

۲-۳-۱- ارزیابی تحولات اشتغال در بخش آموزش^۱

در این بخش به بررسی تحول ساختار بخشی اشتغال استان در بخش آموزش، در سال‌های ۷۵ و ۸۵ می‌پردازیم. جدول شماره ۸ نشان می‌دهد که از میان تمامی افراد شاغل در گروه‌های فعالیتی مختلف، بخش آموزش در سال ۱۳۷۵ ۶.۶ درصد آنها را به خود جذب کرده و در سال ۱۳۸۵ این رقم کاهش یافته و به ۶.۱ درصد رسیده است. یعنی تغییراتی معادل ۷.۶ درصد داشته است.

جدول ۸. توزیع درصد شاغلان استان زنجان در بخش آموزش در سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵

عنوان	۱۳۷۵	۱۳۸۵	درصد تغییرات
آموزش	6.6	6.1	-7.6

منبع: مرکز آمار ایران، سرشماری عمومی نفوس و مسکن

ساختار اشتغال در مناطق شهری و روستایی نیز دچار تحول و دگرگونی‌هایی از سال ۱۳۷۵ تا سال ۱۳۸۵ شده است به گونه‌ای که بعضی مشاغل در شهر افزایش یافته و برخی در روستاهای و به طور کلی نسبت مشاغل شهری و روستایی تغییر یافته است.

بر طبق جدول شماره ۹ در سال ۱۳۷۵ شاغلان روستایی بخش آموزش کمتر از شاغلان شهری بوده‌اند به گونه‌ای که ۲۰ درصد شاغلان استان زنجان در این بخش ساکن روستاهای و ۸۰ درصد در مناطق شهری سکنی داشته‌اند.

جدول ۹. میزان اشتغال در بخش آموزش به تفکیک مناطق شهری و روستایی در سال ۱۳۷۵

نوع فعالیت	شهری	روستایی	مجموع شهری و روستایی	درصد شهری	درصد روستایی
آموزش	11529	2880	14409	80	20

منبع: سالنامه‌های آماری استان زنجان

^۱ در این بخش به علت فقدان آمار و اطلاعات در سطح آموزش عالی، تنها به ارایه اطلاعات مورد نظر در سطح کلان بخش آموزش می‌پردازیم.

جدول شماره ۱۰ نیز نشان می‌دهد که ترکیب شاغلان شهری و روستایی استان زنجان در بخش آموزش در سال ۱۳۸۵ تغییر یافته و از شاغلان روستایی کاسته و در مقابل به شاغلان شهری افزوده شده است. ارقام نشان می‌دهد که در این سال ۸۹ درصد شاغلان بخش آموزش شهری و تنها ۱۱ درصد روستایی‌اند.

جدول ۱۰. میزان اشتغال در بخش آموزش به تفکیک مناطق شهری و روستایی در سال ۱۳۸۵

نوع فعالیت	شهری	روستایی	مجموع شهری و روستایی	درصد شهری	درصد روستایی
آموزش	16397	2027	18424	89	11

منبع: سالنامه‌های آماری استان زنجان

جدول شماره ۱۱ میزان رشد اشتغال بخش آموزش استان را طی سال‌های ۱۳۷۵-۸۵ نشان می‌دهد. به طور کلی طی سال‌های یاد شده ۴۲ درصد به شاغلان شهری بخش آموزش افزوده و در مقابل ۳۰ درصد از شاغلان روستایی کاسته شده است.

جدول ۱۱. میزان رشد اشتغال در بخش آموزش استان به تفکیک مناطق شهری و روستایی از سال ۷۵ تا ۸۵

نوع فعالیت	شهری	روستایی
آموزش	42	-30

منبع: محاسبات تحقیق

در ادامه به ارایه میزان اشتغال کارکنان دانشگاه‌های استان به همراه تعداد دانشجویان پذیرفته شده در دانشگاه‌های مختلف می‌پردازیم.

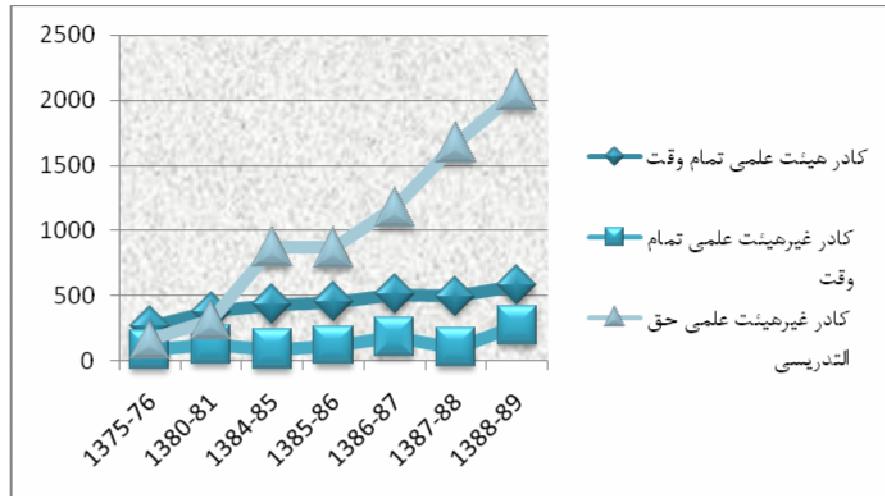
جدول زیر تعداد کارکنان آموزش تمام وقت و حق التدریسی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی استان به استثنای دانشگاه آزاد را طی سال‌های برنامه سوم و چهارم نشان می‌دهد. همانطور که نمودار نیز نشان می‌دهد، تعداد اعضای کادر غیرهیئت علمی حق التدریسی، بیش از کادر هیئت علمی و غیر هیئت علمی تمام وقت می‌باشد و جذب نیروهای حق التدریسی از سال ۱۳۷۵ تا پایان سال ۱۳۸۸ روند افزایشی قابل ملاحظه‌ای داشته است.

جدول ۱۲. کارکنان آموزشی تمام وقت و حق التدریسی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی به استثنای دانشگاه آزاد طی سال‌های برنامه سوم و چهارم

شرح	۱۳۷۵-۷۶	۱۳۸۰-۸۱	۱۳۸۴-۸۵	۱۳۸۵-۸۶	۱۳۸۶-۸۷	۱۳۸۷-۸۸	۱۳۸۸-۸۹
کادر هیئت علمی تمام وقت	265	381	432	455	512	498	580
کادر غیرهیئت علمی تمام وقت	91	126	92	123	186	105	278
کادر غیرهیئت علمی حق التدریسی	162	312	872	867	1174	1672	2074

مأخذ: سالنامه آماری استان، ۱۳۸۸

نمودار ۴. کارکنان آموزشی تمام وقت و حق التدریسی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی به استثنای دانشگاه آزاد طی سال‌های برنامه سوم و چهارم



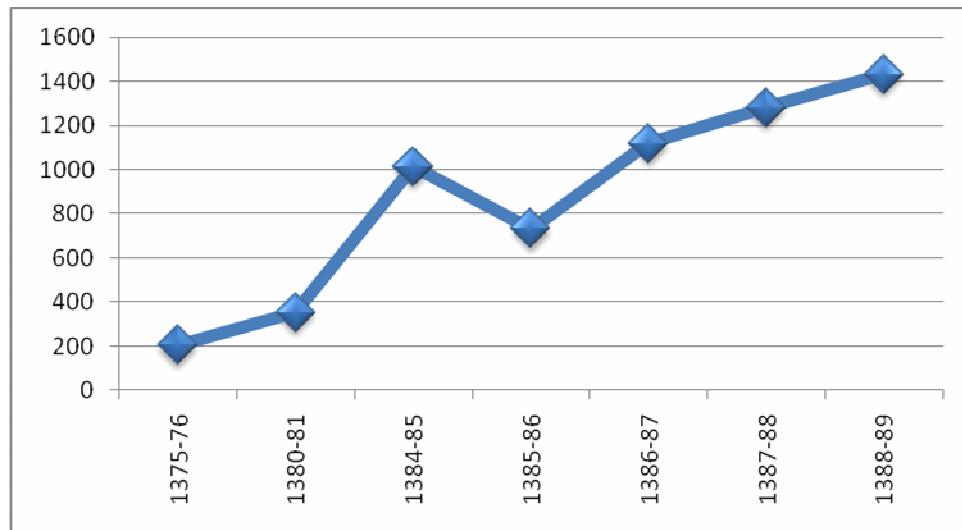
جدول زیر کارکنان آموزشی دانشگاه آزاد استان را اعم از استاد، دانشیار، استادیار، مربی، مری، آموزشیار و فاقد رتبه نشان می‌دهد. طبق نمودار زیر تعداد کارکنان آموزشی دانشگاه آزاد طی سال‌های برنامه سوم و چهارم به جز سال ۱۳۸۵-۸۶ از روند صعودی برخوردار بوده است.

جدول ۱۳. کارکنان آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی طی سال‌های ۱۳۷۵-۸۸

۱۳۸۸-۸۹	۱۳۸۷-۸۸	۱۳۸۶-۸۷	۱۳۸۵-۸۶	۱۳۸۴-۸۵	۱۳۸۰-۸۱	۱۳۷۵-۷۶
1432	1281	1118	733	1014	353	205

مأخذ: سالنامه آماری استان، ۱۳۸۸

نمودار ۵. روند رشد کارکنان آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی طی سال‌های ۱۳۷۵-۸۹



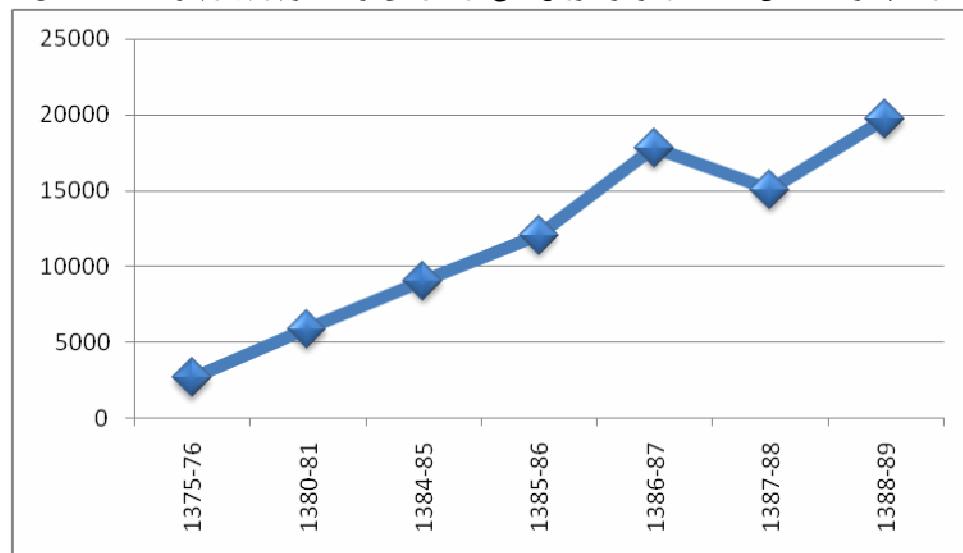
بررسی تعداد پذیرفته شدگان مراکز آموزش عالی استان در جدول زیر، گویای آن است که تعداد دانشجویان در سال‌های برنامه چهارم رشد قابل ملاحظه‌ای نسبت به برنامه سوم داشته است.

جدول ۱۴. پذیرفته شدگان دانشگاه و مراکز آموزش عالی در سال‌های برنامه سوم و چهارم توسعه به استثنای دانشگاه آزاد

۱۳۸۸-۸۹	۱۳۸۷-۸۸	۱۳۸۶-۸۷	۱۳۸۵-۸۶	۱۳۸۴-۸۵	۱۳۸۰-۸۱	۱۳۷۵-۷۶
19739	15045	17794	12035	9032	5873	2636

مأخذ: سالنامه آماری استان، ۱۳۸۸

نمودار ۶. روند رشد پذیرفته شدگان دانشگاه و مراکز آموزش عالی در سال‌های برنامه سوم و چهارم توسعه به استثنای دانشگاه آزاد



۳-۲-۲- ارزیابی تحولات سرمایه‌گذاری در بخش آموزش

به منظور برآورد سرمایه‌گذاری در بخش آموزش استان از روش نسبت سرمایه‌گذاری به تولید از نسبت‌های ملی استفاده شده است. اشکال این روش آن است که نسبت سرمایه‌گذاری به تولید در تمام فعالیتها یکسان در نظر گرفته شده است. با این وجود تقریب خوبی از واقعیت به دست می‌دهد.

بر طبق جدول شماره ۱۵، طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۶ همواره بیش از ۶ درصد از کل سرمایه‌گذاری‌های استان در بخش آموزش صورت گرفته است.

جدول ۱۵. برآورد سرمایه‌گذاری در بخش آموزش استان زنجان طی دوره ۱۳۷۹-۱۳۸۶ به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۸۶ (میلیون ریال-درصد)

حساب‌های منطقه‌ای								
۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹	
565285	604876	596715	474483	493947	428902	418366	360978	آموزش
8728776	9309803	9061235	7527189	6621251	5676436	4889583	4620653	مجموع سرمایه‌گذاری در استان
6,48	6,50	6,59	6,30	7,46	7,56	8,56	7,81	سهم سرمایه‌گذاری در بخش آموزش به کل سرمایه‌گذاری‌های استان- درصد

منبع: محاسبات تحقیق

در امر سرمایه‌گذاری، یک سرمایه‌گذار پیش از هر اقدام به ریسک ناشی از سرمایه‌گذاری در یک فعالیت اقتصادی می‌اندیشد. به این معنی که اگر ریسک سرمایه‌گذاری یک فعالیت بالا باشد، قدر مسلم سرمایه‌گذاران تمایلی به ورود در آن عرصه را ندارند. بنابراین تنها با توجه به بالاتر بودن ارزش افزوده یک بخش نمی‌توان در رابطه با سرمایه‌گذاری در آن تصمیم‌گیری کرد. زیرا چنانکه آمارها نشان می‌دهد، میزان ارزش افزوده از یک سال به سال دیگر با نوسانات بسیاری همراه است و این مسئله می‌تواند ریسک سرمایه‌گذاری را افزایش دهد. با این توضیح در ادامه اقدام به محاسبه ریسک سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های صنعتی استان زنجان نموده‌ایم.

جدول شماره ۱۶ ریسک سرمایه‌گذاری در بخش آموزش را نشان می‌دهد. مطابق با محاسبات صورت گرفته ریسک سرمایه‌گذاری در این بخش معادل ۱۲.۲ درصد است که در مقایسه با دیگر فعالیت‌های اقتصادی جزء فعالیت‌های با ریسک پایین قرار می‌گیرد.

جدول ۱۶. ریسک سرمایه‌گذاری در بخش آموزش با توجه به ارزش افزوده فعالیت

فعالیت	متوسط ارزش افزوده (میلیون ریال)	سهم از ارزش افزوده استان (درصد)	انحراف معیار	ریسک (درصد)
آموزش	1395289	7.0	170263	12.2

منبع: یافته‌های تحقیق

۴- ارزیابی سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم توسعه

با مروری بر مصوبات برنامه‌های سوم و چهارم می‌توان دریافت، برغم تمامی توانایی‌های بالقوه و موفقیت‌های کسب شده در بخش آموزش عالی استان، این بخش در زمینه‌های زیر نتوانسته است اهداف مقرر را بخوبی محقق سازد:

- عدم ایجاد انسجام کامل بین امور اجرایی و سیاست‌گذاری نظام علمی در سطح استان
- عدم ایجاد زمینه‌های مشارکت و سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی و حمایت کمی و کیفی از فعالیت‌های پژوهشی و فناوری بالاخص پژوهش‌ها و فناوری‌های کاربردی توسعه‌ای
- نارسایی در کمک و حمایت از گسترش کمی و کیفی فعالیت‌های مراکز پژوهشی بخش غیردولتی
- کمبود زیرساخت‌های لازم در فراهم‌آوری امکانات لازم برای دستیابی آسان به اطلاعات داخلی و خارجی
- کاستی در امکانات رفاهی دانشجویان

برغم وجود نقاط ضعف و کاستی‌های یاد شده در بالا، طی سال‌های برنامه سوم و چهارم، برخی از شاخص‌های بخش آموزش عالی از رشد قابل توجهی برخوردار بوده اند که طی جدول زیر بیان شده اند.

جدول ۱۷. وضعیت شاخص‌های آموزش عالی استان زنجان

عنوان شاخص	واحد	سال ۸۵-۱۳۸۴	سال ۸۶-۱۳۸۷	رشد
دانشجویان دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی دولتی	نفر	۲۰۰۰۲	۲۶۵۳۱	۸۲.۶
دانشجویان دانشگاه‌های آزاد	نفر	۱۸۰۹۷	۲۴۸۵۵	۳۷.۳
تعداد دانشجویان کارданی (دولتی-آزاد)	نفر	۱۱۲۴۶	۱۵۱۲۴	۳۴.۵
تعداد دانشجویان کارشناسی (دولتی-آزاد)	نفر	۲۵۷۴۹	۴۲۹۳۴	۶۶.۸
تعداد دانشجویان کارشناسی ارشد (دولتی-آزاد)	نفر	۷۲۲	۲۷۴۳	۲۷۹.۹
تعداد دانشجویان دکترای حرفه‌ای (دولتی-آزاد)	نفر	۲۸۹	۴۰۸	۴۱.۲
تعداد دانشجویان دکترای تخصصی (دولتی-آزاد)	نفر	۹۳	۱۶۷	۷۹.۶
اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی دولتی	نفر	۴۲۲	۴۹۸	۱۵.۳

مأخذ: سند برنامه راهبردی توسعه بخش آموزش عالی استان

✓ طی سال‌های تحصیلی ۱۳۸۴-۱۳۸۷، کل جمعیت دانشجویی استان از تعداد ۳۸۰۹۹ نفر به تعداد ۶۱۳۸۶ نفر افزایش یافته، به عبارت دیگر، ۶۱ درصد رشد کرده است.

✓ در مقایسه با سال ۱۳۸۴، تعداد دانشجویان مراکز دولتی استان از ۸۲/۶ درصد و تعداد دانشجویان دانشگاه‌های آزاد استان از ۳۷/۳ درصد رشد برخوردار بوده‌اند.

- ✓ در سال تحصیلی ۱۳۸۷-۱۳۸۸، سهم دانشجویان مقاطع مختلف به شرح زیر بوده است: کاردانی ۲۴/۶ درصد، کارشناسی ۷۰ درصد، کارشناسی ارشد ۴/۵ درصد و دانشجویان دکترا ۰/۶ درصد که در مقایسه با سال تحصیلی ۱۳۸۴-۱۳۸۵، تعداد دانشجویان مقطع کاردانی از ۳۴/۵ درصد، کارشناسی ۶۶/۸ درصد، کارشناسی ارشد ۲۸۰ درصد و دانشجویان مقطع دکترای حرفه‌ای نیز از ۴۱/۲ درصد رشد برخوردار بوده‌اند.
- ✓ اعضای هیأت علمی مراکز دولتی استان نیز از ۴۳۲ نفر به ۴۹۸ نفر افزایش یافته که دارای رشد ۱۵/۳ درصدی بوده است

۵- تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای اشتغال در بخش‌های تحت تصدی و نظارت دستگاه به منظور تعیین مزیت‌های نسبی و رقابتی بخش‌های تولیدکننده کالاها و خدمات قابل مبادله در بازار

در این بخش از گزارش فعالیت‌های بخش آموزش استان زنجان به تفکیک از منظر نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید مورد بررسی قرار می‌گیرند.

۱-۵- نقاط قوت

- سهم آموزش استان از ارزش افزوده کشور در این بخش ۱۴۳ درصد است که استان را در رتبه ۳ قرار می‌دهد.
- نوسانات پایین ارزش افزوده آموزش این بخش را در زمرة فعالیت‌های کم ریسک قرار می‌دهد.
- آموزش از جمله فعالیت‌هایی است که در دوره ۷۹ تا ۸۶ بیشترین توان اشتغالزاوی را داشته است.
- محاسبه ضریب تمرکز مکانی ارزش افزوده در دوره ۱۳۷۹-۱۳۸۶ نشان می‌دهد که فعالیت‌های آموزش بزرگسالان دولتی، آموزش متوسطه عمومی و متوسطه فنی و حرفه‌ای، آموزش عالی خصوصی، آموزش ابتدائی دولتی، آموزش ابتدائی و آموزش عالی دارای مزیت رقابتی رو به اعتلاء است.
- استان زنجان با داشتن مراکز دانشگاهی متعدد توانسته است رتبه ششم کشوری را در استفاده از خدمات آموزش دانشگاهی کسب کند، از هر صد هزار نفر ۵۹۶۷ نفر در دانشگاه‌ها مشغول به تحصیل هستند. این نسبت برای کل کشور رقم ۴۶۹۳ نفر در هر صدهزار نفر جمعیت کشور می‌باشد. همچنین این استان توانسته است در رشته فیزیک به احرار قطب علمی در کشور نائل آید.

- وجود نیروی انسانی متخصص در دستگاه‌های دولتی استان زنجان یکی از نقاط قوت این استان است، به طوری که دارندگان تحصیلات تکمیکی از کل کارکنان استان ۵/۸۸ درصد می‌باشد که میانگین کشوری آن ۹/۵ درصد است و استان در رتبه ۶ کشوری قرار دارد. بهره‌مندی از نیروی متخصص می‌تواند موجب افزایش کارایی دستگاه شود.
- میانگین سطح تحصیلات کارکنان استان ۱۵ سال و میانگین کشور ۹/۱۴ سال است که استان زنجان در رتبه بالاتری نسبت به متوسط کشوری قرار دارد.

۲-۵- نقاط ضعف

- عدم تناسب تخصص و نیاز در دانشگاه
- نبود امکانات آزمایشگاهی و کارگاهی
- عدم ارتباط مناسب بین دانشگاه و صنعت
- توسعه دانشگاه در استان بیشتر در رشته‌هایی بوده که امکانات و تجهیزات کمی می‌خواسته است و غالباً در رشته‌های علوم انسانی بوده است.

۳-۵- فرصت‌ها

- با توجه به محاسبات shift & share ارزش افزوده فعالیت‌های آموزش بزرگ‌سالان، آموزش متوسطه عمومی و متوسطه فنی و حرفه‌ای دولتی، آموزش متوسطه عمومی و متوسطه فنی و حرفه‌ای، پتانسیل مزیت رقابتی را دارند.
- نزدیکی به تهران باعث شده است، شهرستان‌هایی مانند ابهر با رشد قابل ملاحظه جمعیت دانشجویی و همچنین دانشگاه مواجه شود.
- با توجه به وجود قطب‌های کشاورزی و صنعتی در استان مانند سرب و روی و همچنین زیتون و کشاورزی می‌توان رشته‌های درسی مرتبط با این حوزه‌ها را بسط و گسترش داد.

۴-۵- تهدیدها

- آموزش با متوسط رشد ۴.۲ درصد در دوره ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۶ رتبه ۱۳ رشد ارزش افزوده را دارد.
- سهم آموزش از اشتغال استان در طول سال‌های ۷۵ تا ۸۵ به میزان ۷.۲ درصد کاهش یافته است.
- برخی از رشته‌های موجود در استان دارای ظرفیتی فراتر از نیاز استان به این رشته‌ها می‌باشد و در نتیجه موجب گسترش بیکاری در این فارغ‌التحصیلان می‌شود مانند رشته علوم سیاسی

۶- تعیین اهداف کمی دستگاه در دوران برنامه پنجم

بر اساس سند برنامه راهبردی توسعه استان زنجان، اهداف کمی بخش آموزش عالی استان به شرح جدول زیر است. ملاحظه می‌شود که در می‌باید در پایان سال ۱۳۹۴ رشد قابل توجهی در تمامی شاخص‌های بخش آموزش عالی صورت گیرد.

جدول ۱۸. اهداف توسعه کمی بخش آموزش عالی استان

ردیف	شاخص های کلیدی توسعه	واحد اندازه‌گیری	وضعیت سال پایه			پیش‌بینی سال ۱۳۹۴	درصد تغییرات
			سال	مقدار			
۱	تعداد دانشجو	نفر	۱۳۸۹	۷۱۲۵۲	۱۱۵۵۰۰	۶۲.۱۰	
۲	تعداد اعضای هیئت علمی	نفر	۱۳۸۹	۱۲۵۶	۲۸۰۰	۱۲۲.۹۳	
۳	تعداد مقالات پژوهشی	تعداد	۱۳۸۹	۱۰۹۶	۳۲۵۰	۱۹۶.۵۳	
۴	تعداد دانشجویان تحصیلات تكمیلی	نفر	۱۳۸۹	۵۶۷۳	۱۴۱۰۰	۱۴۸.۵۵	
۵	تعداد طرح‌های تحقیقاتی	تعداد	۱۳۸۹	۳۲۲	۲۸۰۰	۷۶۹.۵۷	

مأخذ: سند برنامه راهبردی توسعه استان

۶-۱- هدف گذاری رشد اقتصادی به تفکیک فعالیت‌های تحت پوشش دستگاه

بر اساس مطالعات انجام شده برآورد رشد اقتصادی در بخش آموزش^۱ در سالهای برنامه پنجم به شرح زیر می‌باشد. مطابق با این جدول، نرخ رشد اقتصادی این بخش در برنامه پنجم معادل با ۵.۵۸ درصد خواهد بود و در طول سالهای برنامه سیر صعودی طی خواهد کرد.

جدول ۱۹. پیش‌بینی هدف‌گذاری رشد اقتصادی در بخش آموزش

فعالیت	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	نرخ رشد در برنامه
آموزش	۱۷۶۰.۸	۱۸۵۹.۱	۱۹۶۲.۹	۲۰۷۲.۵	۲۱۸۸.۲	۵.۵۸

مأخذ: محاسبات تحقیق

^۱ به علت فقدان اطلاعات لازم، محاسبه رشد اقتصادی و بهره وری بطور مشخص در بخش آموزش عالی استان محدود نمی‌باشد و جهت تکمیل این بند بخش آموزش بصورت کلی در نظر گرفته شده است.

۲-۶- هدف گذاری بهره وری نیروی کار به تفکیک فعالیت های تحت پوشش دستگاه

مطالعات تحقیق حاکی از آن است که نرخ بهره وری در بخش آموزش طی سالهای برنامه پنجم روندی افزایشی خواهد داشت و از ۸۶.۶ در سال ۱۳۹۰ به ۹۴ در سال ۱۳۹۴ خواهد رسید.

جدول ۲۰ . هدف گذاری بهره وری نیروی کار در بخش آموزش طی سالهای برنامه پنجم

۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	بهره وری
					آموزش
94.0	92.1	90.2	88.4	86.6	

مأخذ: محاسبات تحقیق

۳-۶- برآورد اشتغال به تفکیک بخش های عمومی، خصوصی و تعاونی در فعالیت های تحت پوشش دستگاه با توجه به اهداف فوق

برآوردهای تحقیق نشان می دهد که کل میزان سرمایه گذاری در طول برنامه پنجم در بخش آموزش معادل ۲۷۵۴.۲ میلیارد ریال می باشد که سهم بخش تعاونی، عمومی و خصوصی به ترتیب برابر با ۹، ۱۵ و ۷۶ درصد می باشد. مطابق با این سهم بندی، از ۲۳۲۷۲ نفر شاغل در این بخش در پایان برنامه پنجم، ۳۴۹۱ نفر در بخش تعاونی، ۲۰۹۵ نفر در بخش عمومی و ۱۷۶۸۷ نفر در بخش خصوصی اشتغال خواهند داشت.

جدول ۲۱. سرمایه گذاری مورد نیاز در برنامه پنجم استان به تفکیک گروه های عمدۀ فعالیت به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ (میلیارد ریال)

توزیع سرمایه گذاری			کل سرمایه گذاری در دوران برنامه پنجم	گروه های عمدۀ فعالیت
خصوصی	عمومی	تعاونی		
2093.2	247.9	413.1	۲۷۵۴.۲	آموزش
76	9	15	۱۰۰	سهم - درصد

مأخذ: محاسبات مشاور استانی

جدول ۲۲ . اشتغال بخش آموزش به تفکیک تعاونی، عمومی و خصوصی در برنامه پنجم / نفر

توزيع اشتغال			کل اشتغال بخش در پایان برنامه پنجم	گروه های عمدۀ فعالیت
خصوصی	عمومی	تعاونی		
17687	2095	3491	۲۳۲۷۲	آموزش

مأخذ: محاسبات مشاور استانی

۷- راهبردهای اساسی اشتغال دستگاه در دوران برنامه پنجم

آموزش عالی یکی از حوزه‌هایی است که به صورت مستقیم نمی‌تواند در امر ایجاد اشتغال و سرمایه‌گذاری مؤثر باشد بلکه به صورت غیرمستقیم و از طریق افزایش توان سرمایه انسانی و همچنین دانش فنی و تخصصی می‌تواند به رشد و پیشبرد اشتغال و سرمایه‌گذاری در استان کمک کند. در ادامه به بررسی راهبردهای اساسی که منجر به افزایش اشتغال در استان از طریق رشد دانش فنی و ارتقا سرمایه انسانی می‌شود، می‌پردازیم:

- توسعه در آموزش عالی استان

○ توسعه کمی و کیفی آموزش عالی استان

پژوهش و فناوری در مراکز آموزش عالی استان

○ توسعه کمی و کیفی پژوهش و فناوری در آموزش عالی استان

آموزش عالی و توسعه استان

○ افزایش ارتباط مراکز آموزش عالی استان با بخش‌های تولیدی و خدماتی استان

۸- سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای پیشبرد اهداف توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم

مجموعه سیاست‌ها و اقدامات اجرایی بخش آموزش عالی استان حول اهداف توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری به شرح زیر می‌باشد:

۸-۱- تحول در آموزش و ارتقای ظرفیت‌های آموزشی متناسب با تقاضای بازار کار

یکی از مسائل و مشکلات اساسی آموزش عالی در کشور و به تبع آن در استان زنجان عدم تناسب میان آموزش‌های صورت گرفته و نیازهای بازار کار می‌باشد. به نحوی که گروه پژوهشی طرح در بررسی‌های انجام داده و ملاقات‌ها و مصاحبه‌های حضوری با صاحبان کسب و کار به این نتیجه رسید که اعتماد کافی در میان این قشر به فارغ‌التحصیلان دانشگاهی استان وجود ندارد. برخی مدعی بودند که این دانش‌آموختگان از کیفیت علمی لازم برخوردار نیستند و برخی دیگر اظهار داشتند رشته‌های مورد نیاز بخش‌های صنعت و کشاورزی در دانشگاه‌های استان زنجان وجود ندارد.

با توجه به این مسئله یکی از راهکارهای اساسی جهت هماهنگی میان دانشگاه و بازار کار، تحول در آموزش و تناسب آن با بازار کار استان می‌باشد. تحقق این مهم گامی بزرگ در جهت حل معضل اشتغال خصوصاً در قشر تحصیلکرده استان می‌باشد.

۲-۸- تحقیقات و پژوهش‌های کاربردی در حوزه اشتغال و سرمایه‌گذاری

نگاهی به عملکرد بخش‌های صنعت و کشاورزی و خدمات در استان و همچنین فعالیت‌های پژوهشی واحدهای دانشگاهی استان نشان‌دهنده عدم هماهنگی و تناسب بین این دو بخش می‌باشد. به عبارتی مراکز صنعتی و کشاورزی استان یا ترجیح می‌دهند خود واحد مجازی پژوهشی دایر ساخته و یا با واحدها و پژوهشگاه‌های تخصصی در این حوزه ارتباط داشته باشند. هیچ واحد پژوهشی تخصصی در دانشگاه‌های استان وجود ندارد و عملاً این به معنای قطع ارتباط پژوهشی بین این واحدها می‌باشد. از این رو یکی از راهکارهای اساسی اشتغال در استان زنجان ایجاد واحدهای تخصصی در دانشگاه‌های استان می‌باشد.

۳-۸- بهبود ارتباط میان حوزه صنعت و دانشگاه

دانشگاه و صنعت باید با هم ارتباط دو سویه‌ای داشته و با هم همکاری نمایند. این ارتباط به معنی جاری شدن علم دانشگاه‌ها در شاهرگ‌های جامعه و استفاده عملی از دانش است. یعنی این که دانشگاه‌ها و پژوهشگران به حل مشکلات و چالش‌های روزمره جامعه کمک کنند. متأسفانه در حال حاضر تنها بخش کوچکی از علم تولید شده در دانشگاه‌های کشور برای حل مشکلات و برآوردن نیازهای جامعه به کار گرفته می‌شود. این معضل در استان زنجان حادتر از استان‌های پیش‌رفته است. لذا دانشگاه و صنعت باید با هم هماهنگ شوند، در خدمت همدیگر و در نتیجه در خدمت جامعه باشند. البته دولت باید نقش یک رابط بین این دو باشد و ارتباط دانشگاه و صنعت را ساماندهی کند.

برای نمونه، سالانه هزاران دانشجوی کارشناسی و کارشناسی ارشد از دانشگاه‌های استان زنجان فارغ‌التحصیل می‌شوند و همه آنها پایان‌نامه و طرح پژوهشی انجام می‌دهند، اما چون بخش صنعت و دولت از این ظرفیت عظیم به خوبی استفاده نمی‌کنند، در نتیجه پول، زمان و انرژی پژوهشگران به هدر می‌رود. لذا استانداری باید ضلع سوم مثلث توسعه علمی و اقتصادی را تکمیل کند و همکاری خود را با دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی گسترش دهد. در واقع، دولت مانند یک خریدار است که سفارش طرح و پیشنهاد به دانشگاه‌ها می‌دهد و بعد دانشگاه‌ها طرح اولیه را اجرا کرده و مشکل را شناسایی می‌کنند و راه حل‌های ممکن را شناسایی کرده و بعد مرحله اجرای طرح به بخش صنعت واگذار

می‌شود. در نتیجه، این سه بازیگر اصلی صحنه توسعه همه جانبه (دانشگاه، صنعت و دولت) باید در تمامی مراحل چرخه نوآوری و پیشرفت از بررسی و بیان مسئله پژوهش تا حل مشکل در دانشگاه، تولید کالا و خدمات توسط بخش صنعت و بازاریابی و عرضه آن توسط دولت مشارکت کامل داشته باشند.

۴-۸- ایجاد قطب‌های تخصصی در دانشگاه‌های استان

در استان‌هایی که در رشته‌های خاصی دارای مزیت هستند به جاست که قطب‌های علمی همخوان با آن رشته‌ها ایجاد شود. برای مثال استان زنجان در زمینه محصولات معدنی و کشاورزی دارای مزیت می‌باشد و چه خوب بود اگر قطب‌های علمی کشاورزی و معدن در دانشگاه‌های استان شکل می‌گرفت. این قطب‌های علمی دارای مزایای زیادی می‌باشند که عبارتند از:

- ✓ ایجاد زمینه مناسب برای تبادل اطلاعات، تجربیات آراء و اندیشه‌های مختلف در خصوص مهمترین موضوعات و مشکلات بخش مورد مطالعه
- ✓ جهتدهی و هدفمند نمودن تحقیقات کلیه گروه‌های آموزشی و پژوهشی بخش کشاورزی و یا صنعت در سطح وسیع‌تر (جلوگیری از دوباره‌کاری در انتخاب موضوعات تحقیق و...) ایجاد فضای توام با نشاط و پویایی علمی در بین دانشجویان دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری گروه از طریق بکارگیری آنان در پیشبرد اهداف قطب ایجاد زمینه مناسب برای برقراری ارتباط اثربخش و متقابل بین دانشگاه (عرضه آموزش و پژوهش) و دستگاه‌های برنامه‌ریزی و سیاستگذار کشور (از طریق برگزاری جلسات سخنرانی و بحث و هم‌اندیشی ماهیانه و به طور مستمر با حضور صاحبنظران محققانی که در دستگاه‌های برنامه‌ریز و سیاستگذاری کشور در تدوین سیاست‌ها و برنامه نقش دارند).
- ✓ ایجاد زمینه مناسب برای تجربه یک کار گروهی هدفمند و سازمان‌یافته پژوهشی فرا دانشگاهی با این توصیفات به نظر می‌رسد ایجاد قطب‌های علمی در دانشگاه‌های استان می‌تواند به پیشرفت اشتغال در استان کمک شایانی نماید.

۹- برنامه دستگاه برای سازماندهی و اجرای طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش عمومی، خصوصی و تعاونی

در این بخش به طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش عمومی، خصوصی و تعاونی استان زنجان در حوزه آموزش عالی پرداخته می‌شود. در ابتدا طرح‌های زودبازده بخش خصوصی و تعاونی بررسی می‌شود و در ادامه به طرح‌های ملی و استانی این بخش پرداخته خواهد شد.

۹-۱- طرح‌های زودبازده بخش خصوصی و تعاونی

در این بخش به بررسی طرح‌های زود بازده مصوب دانشگاه‌های استان می‌پردازیم. در استان زنجان تنها دانشگاه علوم پزشکی استان به این امر اهتمام داشته است.

در جدول شماره ۲۳، طرح‌های زودبازده در دست اجرا در دانشگاه علوم پزشکی به تفکیک شهرهای استان آورده شده است.

جدول ۲۳. طرح‌های زودبازده در دست اجرا درسازمان علوم پزشکی

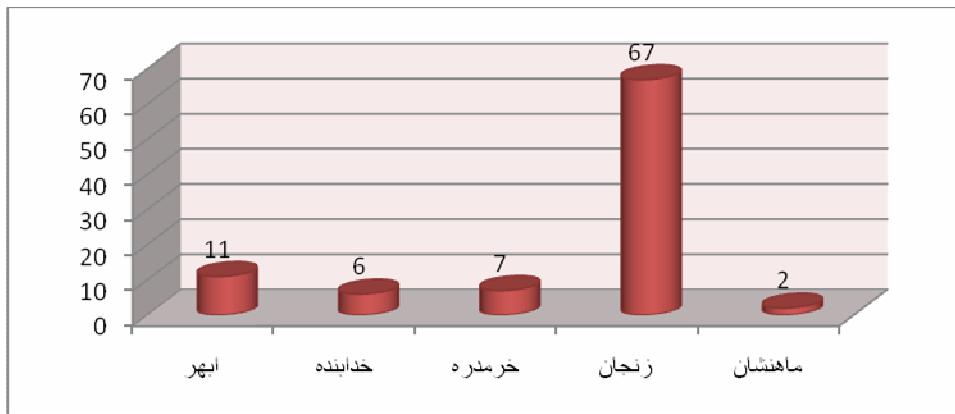
شهرستان	تعداد طرح	اشتغال ارسالی	میزان درخواست	اشتغال مصوب	میزان مصوب	اشتغال عقد	میزان عقد	اشتغال پرداخت	میزان پرداخت
ابهر	11	31	2285	18	1349.00	17	1349.00	17	1349
خدابنده	6	10	880	5	410.00	5	410.00	5	410
خرمدره	7	29	1400	21	650.00	21	650.00	21	650
زنجان	67	537	117227	490	66386.20	445	42561.20	445	41081.2
ماهنشان	2	2	160	1	50.00	1	50.00	1	50
جمع کل استان	93	609	121952	535	68845.20	489	45020.20	489	43540.2

مأخذ: اداره کار و امور اجتماعی استان زنجان

با توجه به جدول شماره ۲۳، دانشگاه علوم پزشکی دارای ۹۳ طرح در شهرهای ابهر، خدبند، خرمدره، زنجان و ماهنشان است.

در نمودار ۷، تعداد طرح‌های سازمان علوم پزشکی به تفکیک شهر نشان داده شده است.

نمودار ۷. تعداد طرح‌های زودبازده در دست اجرا در دانشگاه علوم پزشکی



۲-۹- طرح‌های سرمایه‌گذاری استانی و ملی استان زنجان در بخش تحصیلات تكمیلی

در استان زنجان بر اساس جدول شماره ۲۴ تعداد ۳ پروژه در بخش دانشگاه و تحصیلات تکمیلی از بودجه استانی تأمین مالی می‌شود.

جدول ۲۴. پروژه‌های استانی دانشگاه و تحصیلات تکمیلی

ردیف	شهرستان	تعداد طرح	سهم
۱	زنجان	۳	۱۰۰
	جمع کل استان	۳	100

مأخذ: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

۳-۹- طرح‌های سرمایه‌گذاری جدید شناسایی شده و قابل شناسایی و برنامه دستگاه برای پیشبرد آنها

✓ سلف سرویس دانشگاه: این طرح در شهر زنجان در نظر گرفته شده است که تا پایان سال ۱۳۸۹، ۱۰۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است.

✓ مطالعه و احداث دانشکده علوم اجتماعی و مدیریت: این طرح در شهر زنجان در نظر گرفته شده است که تا پایان سال ۱۳۸۹، ۱۰۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است.

- ✓ ساختمان و تجهیز کتابخانه مرکزی: این طرح در شهر زنجان در نظر گرفته شده است که تا پایان سال ۱۳۸۹، ۱۰۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است.
- ✓ مطالعه و احداث ساختمان دانشکده معدن: این طرح در شهر زنجان در نظر گرفته شده است که تا پایان سال ۱۳۸۹، ۱۰۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است.
- ✓ تکمیل ساختمان و تجهیز دانشکده علوم انسانی: این طرح در شهر زنجان در نظر گرفته شده است که تا پایان سال ۱۳۸۹، ۱۰۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است.
- ✓ تکمیل ساختمان اداری دانشکده علوم: این طرح در شهر زنجان در نظر گرفته شده است که تا پایان سال ۱۳۸۹، ۱۰۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است.
- ✓ تکمیل ساختمان دانشکده دندانپزشکی زنجان: این طرح در شهر زنجان در نظر گرفته شده است که تا پایان سال ۱۳۸۹، ۱۰۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است.
- ✓ مطالعه و احداث دانشکده پرستاری ابهر: این طرح در شهر زنجان در نظر گرفته شده است که تا پایان سال ۱۳۸۹، ۱۰۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است.
- ✓ تکمیل ساختمان اداری دانشکده فنی و مهندسی: این طرح در شهر زنجان در نظر گرفته شده است که تا پایان سال ۱۳۸۹، ۱۰۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است.
- ✓ احداث فضاهای ورزشی مورد نیاز در استان زنجان: این طرح در شهر زنجان در نظر گرفته شده است که تا پایان سال ۱۳۸۹، ۱۰۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است.
- ✓ احداث ساختمان دانشکده علوم رایانه و فناوری اطلاعات: این طرح در شهر زنجان در نظر گرفته شده است که تا پایان سال ۱۳۸۹، ۱۰۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است.
- ✓ در شهر زنجان در نظر گرفته شده است که تا پایان سال ۱۳۸۹، ۱۰۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است.
- ✓ طرح در شهر زنجان در نظر گرفته شده است که تا پایان سال ۱۳۸۹، ۱۰۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است.
- ✓ احداث ساختمان دانشکده ریاضی: این طرح در شهر زنجان در نظر گرفته شده است که تا پایان سال ۱۳۸۹، ۱۰۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است.
- ✓ پروژه‌های خاتمه یافته: این طرح در شهر زنجان در نظر گرفته شده است که تا پایان سال ۱۳۸۹، ۱۰۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است.



- ✓ تکمیل ساختمان فاز سوم دانشکده علوم انسانی: این طرح در شهر زنجان در نظر گرفته شده است که تا پایان سال ۱۳۸۹، ۱۰۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است.
- ✓ مطالعه و احداث دانشکده هنر و معماری: این طرح در شهر زنجان در نظر گرفته شده است که تا پایان سال ۱۳۸۹، ۱۰۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است.
- ✓ احداث خوابگاه مجردین: این طرح در شهر زنجان در نظر گرفته شده است که تا پایان سال ۱۳۸۹، ۱۰۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است.

۱۰- برآورد سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای تحقق اهداف کمی دستگاه به تفکیک بخش‌های عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم برای فعالیت‌های تحت پوشش دستگاه^۱

۱۰- برآورد سرمایه‌گذاری در دوره برنامه پنجم توسعه

جهت برآورد سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم به سه شیوه عمل شد. ابتدا با استفاده از جدول داده ستانده سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای هر فرصت شغلی جدید در استان به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی محاسبه گردید و در مشاغل جدید مورد نیاز استان به تفکیک فعالیت‌ها ضرب شد. و به این ترتیب سرمایه‌گذاری استان محاسبه گردید ولی نتایج دچار کم برآورده بود و میزان آن با تولید ناخالص داخلی استان تطابق نداشت. در روش دوم از نسبت افزایش سرمایه به افزایش محصول (ICOR) استفاده گردید. نتایج این روش بهتر از روش اول بود و به نظر می‌رسید با سهم سرمایه‌گذاری در تولید ناخالص داخلی تطابق دارد. در روش سوم از نسبت سرمایه‌گذاری به تولید در بخش‌های مختلف در جدول داده ستانده استانی استفاده شد. در نهایت نتایج روش دوم مبنای تنظیم سند قرار گرفت چرا که هم با معیار سهم سرمایه‌گذاری در تولید ناخالص داخلی تطابق داشت و هم سهم بخش‌های مختلف از سرمایه‌گذاری استان منطقی بود.

پیش‌بینی می‌شود در دوره برنامه پنجم توسعه سرمایه‌گذاری در استان زنجان از 6856615 میلیون ریال در سال ۱۳۹۰ به 10285627 میلیون ریال در سال ۱۳۹۴ ارتقا یابد. در این دوره سرمایه‌گذاری در استان زنجان صورت گیرد. در واقع لازمه رشد ۸.۲ درصدی تحقق آن است که در این دوره مجموعاً 42405382 میلیون ریال سرمایه‌گذاری در استان انجام شود و در صورتی که تلاش لازم برای تحقق این میزان سرمایه‌گذاری صورت نپذیرد بیکاری در استان بش از ۷ درصد خواهد شد.

در فاصله سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ سهم بخش صنعت از سرمایه‌گذاری بیش از سایر بخش‌ها و بالغ بر 10337606 میلیون ریال است و ۲۴.۴ درصد از سرمایه‌گذاری استان به این بخش اختصاص خواهد یافت. واسطه‌گری مالی و عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری و کالاهای شخصی و خانگی به ترتیب با سهم‌هایی معادل ۱۷.۹ و ۱۳.۱ درصد در رتبه‌های بعدی سرمایه‌گذاری استان زنجان قرار می‌گیرند.

^۱ در این بخش به علت فقدان آمار و اطلاعات پایه‌ای مورد نیاز در سطح آموزش عالی استان، برآورد سرمایه‌گذاری در کل بخش آموزش استان صورت گرفته است.

پیش‌بینی می‌شود کمترین سرمایه‌گذاری در شیلات انجام گیرد، به طوری که اعداد برآورده نشان می‌دهد که این بخش در دوره برنامه پنجم در مجموع ۱۳۷۰۳ میلیون ریال سرمایه را جذب می‌کند. هتل و رستوران و مستغلات، اجاره و فعالیت‌های کار و کسب از دیگر بخش‌هایی هستند که طبق پیش‌بینی‌های صورت گرفته کمترین سرمایه‌گذاری در آنها انجام می‌پذیرد.

در این میان در بخش آموزش استان تا انتهای سال ۱۳۹۴ به میزان ۲۷۵۴۱۹۰ میلیون ریال سرمایه‌گذاری صورت خواهد گرفت و روند سرمایه‌گذاری در این بخش طی سال‌های ۹۴ تا ۱۳۹۰ صعودی است.

جدول ۲۵. پیش‌بینی سرمایه‌گذاری بر حسب فعالیت‌های عمدۀ اقتصادی در دوران برنامه پنجم توسعه به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

جمع برنامه پنجم	دوران برنامه پنجم ^۱					شرح
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	
4428514	1026638	950770	880504	815433	755170	کشاورزی، شکار و جنگلداری
13703	3023	2875	2734	2599	2472	شیلات
2054164	496913	449574	406745	367997	332935	استخراج معدن
10337606	2609087	2304849	2036085	1798661	1588924	صنعت- ساخت
1433987	332490	307894	285109	264010	244484	تامین برق، گاز و آب
921732	238277	207613	180895	157615	137331	ساختمان
5573552	1330906	1212780	1105139	1007055	917671	عمده‌فروشی، خردفروشی، ...
106611	22809	22040	21295	20580	19887	هتل و رستوران
3409780	801143	736550	677161	622561	572365	حمل و نقل و انتبارداری و ارتباطات
7572483	1883925	1677883	1494372	1330932	1185371	واسطه‌گری‌های مالی
233423	52093	49235	46536	43986	41572	مستغلات، اجاره و فعالیت‌های کار و کسب
1001343	221547	210358	199731	189642	180065	اداره امور عمومی، ...
2754190	654191	597868	546402	499359	456369	آموزش
1757899	418656	382057	348656	318174	290357	بهداشت و مددکاری اجتماعی
806396	193928	176026	159776	145026	131640	سایر خدمات
42405382	10285627	9288371	8391141	7583629	6856615	جمع

مأخذ: محاسبات مشاور استانی

۲-۱۰- سرمایه‌گذاری مورد نیاز در فعالیت‌های آموزشی به تفکیک بخش‌ها

با توجه به ارزیابی‌های کارشناسی، سرمایه‌گذاری مورد نیاز به تفکیک گروه‌های عمدۀ فعالیت و به تفکیک بخش‌ها به شرح ذیل برآورد شده است.

همانطور که ملاحظه می‌شود، از مجموع ۴۲۴۰۵.۴ میلیارد ریال سرمایه‌گذاری در کلیه بخش‌های اقتصادی استان، ۲۷۵۴.۲ میلیارد ریال به فعالیت‌های آموزشی اختصاص دارد. از این میزان، ۴۱۳.۱ میلیارد ریال به بخش تعویضی،

میلیارد ریال به بخش عمومی و ۲۰۹۳.۲ میلیارد به بخش خصوصی اختصاص دارد. ملاحظه می‌شود که سهم بخش خصوصی بیش از دیگر بخش‌هاست.

جدول ۲۶. سرمایه‌گذاری مورد نیاز در برنامه پنجم استان به تفکیک گروه‌های عمدۀ فعالیت و بخش مجری به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ (میلیارد ریال)

خصوصی	توزيع سرمایه‌گذاری		کل سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم	گروه‌های عمدۀ فعالیت
	عمومی	تعاونی		
2093.2	247.9	413.1	۲۷۵۴.۲	آموزش
32513.5	4464.5	5427.4	۴۲۴۰۵.۴	جمع

مأخذ: محاسبات مشاور استانی

۱۱- تأمین منابع مالی برای سرمایه‌گذاری‌های بخش عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم

به طور کلی منابع لازم جهت انجام سرمایه‌گذاری در بخش آموزش عالی استان به طور عمدۀ با اتكا به منابع دولتی صورت می‌گیرد.

۱۲- تعهدات دستگاه برای تسهیل ایجاد اشتغال و توسعه سرمایه‌گذاری در بخش‌های خصوصی و تعاونی

در این بند به ارایه برخی تعهدات دستگاه در حوزه‌های کمک‌های فنی، آموزش، تسهیلات بانکی، ساده‌سازی مقررات، پروژه‌های مکمل سرمایه‌گذاری و... می‌پردازیم.

مجموعه فعالیت‌هایی که در چارچوب این محورها صورت می‌گیرد، موجب افزایش اشتغال و انجام سرمایه‌گذاری در طول برنامه پنجم خواهد شد.

۱-۱۲- کمک‌های فنی

- تشویق صنعتگران به حضور در دانشگاه‌ها و سرمایه‌گذاری در پروژه‌های فنی و علمی
- کمک به صنعت و کشاورزی جهت جذب، تطبیق، اصلاح، نوآوری و توسعه فناوری با استفاده از آخرین دستاوردهای علمی روز دنیا



- افزایش توانمندی‌های استان در زمینه خدمات فنی و مهندسی و سرمایه انسانی
- تهییه طرح‌های با فناوری بالا در صنایع استان با همکاری دانشگاه
- ارایه آگاهی‌های لازم از پیشرفت‌های تکنولوژیک روز دنیا به صنعتگران در همایش‌ها و ...
- ایجاد مرکز توسعه کارآفرینی جهت ایجاد ارتباط بین دانشگاه و بازار کار در استان
- ایجاد ظرفیت خدمات فنی و مهندسی و کشاورزی و ... در تمامی شهرستان‌های استان

۲-۱۲- آموزش

- برگزاری دوره آموزشی ویژه مدیران تحقیق و توسعه در دانشگاه
- ایجاد ارتباط مؤثر و مداوم میان دانشگاه و صنعت
- برگزاری جلسات، نشست‌ها، سمینارها، کارگاه‌های آموزشی و همایش جهت ارایه آموزش‌های تکمیلی
- برگزاری دوره‌های شیوه‌های نوین مدیریت توسط اسایتد مرتبه برای مدیران کارخانه‌ها و همچنین مدیران بخش کشاورزی
- برگزاری دوره‌های آموزشی در سطح آموزش عالی متناسب با نیازهای استان

۳-۱۲- تخصیص تسهیلات بانکی ارزان قیمت و بعضًا بلاعوض به پروژه‌های دانشجویی

- تأمین اعتبار کسری سرمایه‌گذاری‌های دانشجویی جهت پروژه‌های علمی و تحقیقاتی مرتبه با صنعت و کشاورزی
- ...

- ارایه تسهیلات برای ایجاد شرکت‌های دانشجویی دانش بنیان

- حمایت مالی از پایان نامه‌های دانشجویی توسط دستگاه‌های استان

۴-۱۲- ساده‌سازی مقررات و تشریفات اداری

- ساده‌سازی تشریفات اداری دریافت وام و تأسیس شرکت‌های دانش بنیان توسط دانش آموختگان
- اصلاح فرایندهای اداری جهت راهاندازی فعالیت‌های صنعتی و کشاورزی با همکاری تمامی دستگاه‌های مربوطه و دانشگاه‌ها

۱۲-۵- سرمایه‌گذاری در پروژه‌های دانشجویی

- ایجاد خطوط ارتباطی مناسب در جهت فراهم ساختن دسترسی راحت‌تر دانشجویان به امکانات کارگاهی و آزمایشگاهی
- سرمایه‌گذاری در پروژه‌ها و پایان‌نامه‌های دانشجویی استان
- همکاری بخش خصوصی استان با دانشجویان نخبه استان با سازوکارهای از پیش تعیین شده

۱۲-۶- سرمایه‌گذاری در پروژه‌های مکمل

- سرمایه‌گذاری در فناوری اطلاعات (IT)
- استفاده از نیروهای بومی و فارغ التحصیلان دانشگاه‌های استان در پروژه‌های عظیم ملی و استانی
- ایجاد شهرک‌های علم و فناوری در سطح استان